Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
DEAN SPIELMANN
25 päivänä syyskuuta 2025 [1]

Asia C-474/24

AR,
YT,
DI ja
RN,
jossa asian käsittelyyn osallistuvat
Österreichische Datenschutzbehörde,
Nationale Anti-Doping Agentur Austria GmbH (NADA Austria) ja
Österreichische Anti-Doping Rechtskommission (ÖADR)

(Ennakkoratkaisupyyntö – Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion hallintotuomioistuin, Itävalta))

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkilötietojen suoja – Asetus (EU) 2016/679 – 2, 5, 6, 9 ja 10 artikla – Soveltamisala – Terveystietojen käsite – Rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsite – Dopingin torjuminen urheilussa – Antidopingsääntöjä rikkoneen henkilön nimen, urheilutapahtumista poissulkemisen keston ja poissulkemisen perustelujen julkaiseminen verkossa – Intressivertailu – Oikeasuhteisuus – 77–79 artikla – Oikeussuojakeinot – Tehokas oikeussuoja

Sisällys

Johdanto 3

Asiaa koskevat oikeussäännöt 4

Unionin oikeus 4

Itävallan oikeus 6

Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset ja menettely unionin tuomioistuimessa 7

[1] Alkuperäinen kieli: ranska.

Asian tarkastelu . . . 10

Ensimmäinen kysymys . . . 10

Yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen suppea tulkinta . . . 11

Antidopingtoiminta ei jää yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle – – . . . 12

– – – vaikka se kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan . . . 12

– – – ja vaikka se ei ole taloudellista toimintaa . . . 14

Ensimmäistä kysymystä koskeva päätelmä . . . 15

Toinen kysymys . . . 15

Terveystietojen käsitteen laaja tulkinta . . . 15

Soveltaminen käsiteltävään asiaan . . . 18

Toista kysymystä koskeva päätelmä . . . 20

Viides kysymys . . . 20

Yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen tuomioiden ja rikkomusten rikosoikeudellisen luonteen merkitys . . . 21

Arviointi siitä, ovatko dopingtuomiot ja -rikkomukset yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetulla tavalla rikosoikeudellisia . . . 21

– Rikkomuksen oikeudellinen luonnehdinta kansallisessa oikeudessa . . . 22

– Rikkomuksen luonne . . . 23

– Seuraamuksen ankaruus . . . 26

Viidettä kysymystä koskeva päätelmä . . . 27

Kuudes kysymys . . . 27

Kolmas ja neljäs kysymys . . . 29

Kyseisen julkaisemisen oikeasuhteisuus . . . 29

– Alustavat toteamukset ja periaatteiden esittely . . . 29

– Se, voidaanko asetetut tavoitteet saavuttaa julkaisemisella . . . 31

– Julkaisemisen tarpeellisuus asetettujen tavoitteiden valossa . . . 31

– Oikeasuhteisuus suppeassa merkityksessä eli kyseessä olevien etujen punninta . . . 33

Punninnan ajankohta 35

Kolmatta ja neljättä kysymystä koskeva päätelmä 36

Seitsemäs kysymys 37

Voidaanko valvontaviranomaiselle tehty kantelu ottaa tutkittavaksi ennen tietojenkäsittelyä? 37

Täyttääkö valvontaviranomaiselle tehty kantelu jälkikäteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset? 40

Seitsemättä kysymystä koskeva päätelmä 41

Ratkaisuehdotus 42

Johdanto

1. Urheilun sääntely sijoittuu useiden normatiivisten lähteiden rajapinnalle. Tästä on osoituksena antidopingsäännöstö, joka on yksityisen ja julkisen normatiivisen yhteistuotannon tulos. Erityisesti Maailman antidopingtoimiston (World Anti-Doping Agency, jäljempänä WADA) sääntöjen nojalla annettu Maailman antidopingsäännöstö (World Anti-Doping Code, jäljempänä WADC) on yksityisoikeudellinen väline, jota allekirjoittajavaltiot ovat sitoutuneet noudattamaan Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälisen dopingin vastaisen yleissopimuksen kautta.[2] Tämä säännöstö, jolla on tarkoitus yhdenmukaistaa urheilujärjestöjen ja viranomaisten antidopingpolitiikat, -säännöt ja -määräykset ympäri maailmaa, muodostavat siten hyvin erityisen *rajatylittävän* alakohtaisen oikeudellisen järjestelmän.[3]

2. Unionin tuomioistuin on jo aiemmin käsitellyt urheilua koskevien säännöstöjen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, erityisesti palvelujen tarjoamisen vapauden tai kilpailun kannalta.[4]

3. Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimella on ensimmäistä kertaa[5] tilaisuus tarkastella tiettyjä antidopingsäännöstöön liittyviä seikkoja henkilötietojen suojaa koskevien vaatimusten kannalta. Asiassa on nimittäin sovitettava yhteen yhtäältä urheilun eettiset vaatimukset, jotka tässä tapauksessa ilmenevät urheilijoille antidopingsääntöjen rikkomisesta määrättyjen seuraamusten ja heidän nimensä julkaisemisena verkossa, ja toisaalta näiden urheilijoiden henkilötietojen suoja, joka perustuu asetukseen (EU) 2016/679[6] (eli yleiseen tietosuoja-asetukseen).

2 Yleissopimus allekirjoitettiin Pariisissa 19.10.2005 ja tuli voimaan 1.2.2007.

3 Ks. eri normatiivisten tasojen vuorovaikutuksesta Rigaux, F., "Les situations juridiques individuelles dans un système de relativité générale – Cours général de droit international privé", *Recueil des cours de l'Académie de droit international de La Haye*, osa 213, 1989, erityisesti s. 67–68. Ks. tarkemmin antidopingsäännöstöstä Diakité, A., *La mise en œuvre du Code mondial antidopage par les États*, Bruylant, Bryssel, 2023, 127 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

4 Ks. esim. tuomio 12.12.1974, Walrave ja Koch (36/74, EU:C:1974:140) ja tuomio 21.12.2023, European Superleague Company (C-333/21, EU:C:2023:1011; jäljempänä tuomio European Superleague Company).

5 Ensimmäinen asia NADA jätettiin tutkimatta 7.5.2024 annetulla tuomiolla NADA ym. (C-115/22, EU:C:2024:384). Ks. kuitenkin julkisasiamies Ćapetan samassa asiassa esittämä ratkaisuehdotus (C-115/22, EU:C:2023:676).

6 Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL 2016, L 119, s. 1).

4. Nyt kun WADC:n tarkistaminen on käynnissä,[7] annettavan tuomion vaikutus voi ulottua Euroopan rajojen ulkopuolelle.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

5. SEUT 16 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. Sen 2 kohdan mukaan ”Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat tavallista lainsäätämisjärjestystä noudattaen luonnollisten henkilöiden suojaa koskevat säännöt, jotka koskevat unionin toimielinten, elinten ja laitosten sekä jäsenvaltioiden, silloin kun viimeksi mainitut toteuttavat unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa, suorittamaa henkilötietojen käsittelyä, sekä säännöt, jotka koskevat näiden tietojen vapaata liikkuvuutta. Näiden sääntöjen noudattamista valvoo riippumaton viranomainen.”

6. SEUT 165 artiklan 2 kohdassa määrätään, että unionin toiminnalla pyritään muun muassa ”kehittämään urheilun eurooppalaista ulottuvuutta edistämällä urheilukilpailujen rehellisyyttä ja avoimuutta sekä urheilusta vastaavien järjestöjen välistä yhteistyötä samoin kuin suojelemalla urheilijoiden, erityisesti kaikkein nuorimpien urheilijoiden, fyysistä ja henkistä koskemattomuutta”. Tässä tarkoituksessa sen 4 kohdassa määrätään, että ”neuvosto antaa komission ehdotuksesta suosituksia”.

7. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 35 perustelukappaleessa todetaan, että ”terveyttä koskevia henkilötietoja ovat kaikki tiedot, jotka koskevat rekisteröidyn terveydentilaa ja paljastavat tietoja rekisteröidyn entisestä, nykyisestä tai tulevasta fyysisen terveyden tai mielenterveyden tilasta. Tähän kuuluvat luonnollista henkilöä koskevat tiedot, jotka on kerätty tämän rekisteröityessä – – terveyspalvelujen saamista varten – –; luonnolliselle henkilölle annettu numero, symboli tai tunniste, jolla hänet voidaan tunnistaa yksiselitteisesti terveydenhuollon piirissä; kehon osan tai kehosta peräisin olevan aineen testaamisesta tai tutkimisesta saadut tiedot, mukaan lukien geneettiset tiedot ja biologiset näytteet, sekä kaikki tiedot esimerkiksi sairauksista, vammoista, sairauden riskistä, potilastiedoista tai lääketieteellisistä hoidoista sekä tieto rekisteröidyn fyysisestä tai lääketieteellisestä tilanteesta riippumatta siitä, mistä lähteestä tiedot on saatu, esimerkiksi lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattilaiselta, sairaalalta, lääkinnällisestä laitteesta tai diagnostisesta in vitro -testistä”.

8. Yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan, jonka otsikkona on ”Aineellinen soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään, että ”tätä asetusta sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa”. Yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdasta ilmenee, että asetusta ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, ”jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan”.

[7] Ks. vuodelle 2027 suunnitellun uuden säännöstön antamisesta (ks. WADAn verkkosivusto, joka on saatavilla osoitteessa https://www.wada-ama.org/fr/nos-activites/le-code-mondial-antidopage/revision-du-code) Euroopan tietosuojaneuvoston 11.2.2025 antama suositus 1/2025, joka on julkaistu Euroopan tietosuojaneuvoston verkkosivustolla ja saatavilla osoitteessa https://www.edpb.europa.eu/system/files/2025-08/edpb_recommendations_202501_wada_2027_world_anti-doping_code_fr.pdf.

9. Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan, jonka otsikkona on ”Määritelmät”, 15 alakohdassa säädetään, että tässä asetuksessa ”terveystiedoilla” tarkoitetaan ”luonnollisen henkilön fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen liittyviä henkilötietoja, mukaan lukien tiedot terveyspalvelujen tarjoamisesta, jotka ilmaisevat hänen terveydentilansa”.

10. Asetuksen 5 artiklassa, jonka otsikkona ”Henkilötietojen käsittelyä koskevat periaatteet”, säädetään seuraavaa:

”1. Henkilötietojen suhteen on noudatettava seuraavia vaatimuksia:

a) niitä on käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi (’lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys’);

– –

c) niiden on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään (’tietojen minimointi’);

– –”

11. Asetuksen 6 artiklassa, jonka otsikkona on ”Käsittelyn lainmukaisuus”, säädetään seuraavaa:

”1. Käsittely on lainmukaista ainoastaan jos ja vain siltä osin kuin vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

– –

c) käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi;

– –

e) käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi;

– –

3. Edellä olevan 1 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitetun käsittelyn perustasta on säädettävä joko

a) unionin oikeudessa; tai

b) rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä.

Käsittelyn tarkoitus määritellään kyseisessä käsittelyn oikeusperusteessa tai, 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetussa käsittelyssä, sen on oltava tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Kyseinen käsittelyn oikeusperuste voi sisältää erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan tämän asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa: yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä; asianomaisia rekisteröityjä, yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa; käyttötarkoitussidonnaisuutta; säilytysaikoja; sekä käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien

laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet, kuten toimenpiteet muita IX luvussa esitettyjä erityisiä tietojenkäsittelytilanteita varten. Unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

– –”

12. Yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan, jonka otsikkona on ”Erityisiä henkilötietoryhmiä koskeva käsittely”, 1 kohdassa kielletään muun muassa terveyttä koskevien henkilötietojen käsittely. Asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan 1 kohtaa ei sovelleta, jos ”käsittely on tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, edellyttäen että se on oikeasuhteinen tavoitteeseen nähden, siinä noudatetaan keskeisiltä osin oikeutta henkilötietojen suojaan ja siinä säädetään asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi”.

13. Yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa, jonka otsikkona on ”Rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittely”, säädetään, että ”rikostuomioihin ja rikoksiin – – liittyvien henkilötietojen käsittely – – suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi. Kattavaa rikosrekisteriä pidetään vain julkisen viranomaisen valvonnassa.”

14. Yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan, jonka otsikkona on ”Oikeus tehdä kantelu valvontaviranomaiselle”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tehdä kantelu valvontaviranomaiselle, erityisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen vakinainen asuinpaikkansa tai työpaikkansa on taikka jossa väitetty rikkominen on tapahtunut, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan tätä asetusta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai oikeussuojakeinoja.”

15. Yleisen tietosuoja-asetuksen 78 artiklan, jonka otsikkona on ”Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin valvontaviranomaista vastaan”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jokaisella luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin itseään koskevaa valvontaviranomaisen oikeudellisesti sitovaa päätöstä vastaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai muita kuin oikeudellisia oikeussuojakeinoja.”

Itävallan oikeus

16. Antidopingista 23.12.2020 annetun vuoden 2021 liittovaltion lain (Anti-Doping-Bundesgesetz 2021; BGBl. I, 152/2020) (jäljempänä ADBG) 5 §:n 1 momentin mukaan Nationale Anti-Doping Agentur Austria GmbH (riippumaton dopingia vastaan taisteleva elin, Itävalta; jäljempänä NADA) on yleishyödyllinen rajavastuuyhtiö, joka hoitaa riippumattoman dopingvalvontaelimen tehtäviä ja toimii henkilötietojen rekisterinpitäjänä.

17. ADBG:n 5 §:n 6 momentin 4 kohdan mukaan NADAn on annettava Bundes-Sportorganisationille (liittovaltiotason urheiluliitto, Itävalta), urheilujärjestöille, urheilijoille, muille henkilöille ja kilpailunjärjestäjille tietyt tiedot ja asetettava nämä tiedot

maksutta yleisön saataville, eli sen ”tietoon tulleet urheilijoille ja muille henkilöille määrätyt turvaamistoimet (esimerkiksi osallistumiskiellot) ja toimintakiellot ja niiden poistaminen ja ilmoitettava asianomaisten henkilöiden nimet sekä toimintakiellon kesto ja perustelut ilman, että ilmoitetuista tiedoista on mahdollista päätellä asianomaisten henkilöiden erityisiä henkilötietoryhmiä, etenkään terveystietoja. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja harrasteurheilijoiden osalta nämä tiedot voidaan jättää ilmoittamatta. – –”

18. ADBG:n 6 §:n 2 momentissa säädetään muun muassa, että NADAn on varmistettava henkilötietojen ja erityisten henkilötietoryhmien turvallisuus yleisen tietosuoja-asetuksen 32–34 artiklan mukaisesti. Tämän säännöksen mukaan ”tietojen käsittelyn tarpeellisuus johtuu [WADC:n] ja tämän liittovaltion lain säännösten tehokkaasta täytäntöönpanosta siltä osin kuin asianomaiset henkilöt ovat sopimusperusteisesti sitoutuneet noudattamaan WADC:n sääntöjä”. Lisäksi ”erityisiä henkilötietoryhmiä, etenkin terveystietoja, saa käsitellä vain, jos se on ehdottoman välttämätöntä tämän liittovaltion lain antidopingsäännösten tai WADC:n perusteella”.

19. Österreichische Anti-Doping Rechtskommission (Itävallan antidopingasioiden kurinpitolautakunta, jäljempänä ÖADR) on valtion elimistä, yksityisistä ja NADAsta riippumaton julkinen elin, jonka tehtävänä ADBG:n 7 §:n 1 momentin mukaan on ”toteuttaa kulloinkin toimivaltaisen liittovaltiotason urheiluliiton osalta kurinpitomenettelyjä toimivaltaisen kansainvälisen urheiluliiton voimassa olevien antidopingsääntöjen mukaisesti (antidopingmenettelyt)”.

20. ADBG:n 21 §:n 3 momentin mukaan ÖADR:n on ”viimeistään 20 päivän kuluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulosta tiedotettava Bundes-Sportorganisationille [liittovaltiotason urheiluliitto], urheilujärjestöille, urheilijoille, muille henkilöille ja kilpailunjärjestäjille sekä yleisölle antidopingmenettelyissä määrätyistä turvaamistoimista (esim. osallistumiskiellot) ja niissä tehdyistä päätöksistä ilmoittamalla asianomaisen henkilön nimi sekä toimintakiellon pituus ja perustelut ilman, että ilmoitetuista tiedoista voidaan päätellä asianomaisen henkilön terveystietoja. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, harrasteurheilijoiden ja sellaisten henkilöiden osalta, jotka tietoja tai muita vihjeitä antamalla ovat merkittävästi edistäneet mahdollisten dopingrikkomusten paljastumista, nämä tiedot voidaan jättää ilmoittamatta. Harrasteurheilijoiden osalta tiedot on julkaistava kansanterveydellisistä syistä, jos 1 §:n 2 momentin 3 tai 9–11 kohdassa tarkoitettu dopingrikkomus on todettu.”

21. ADBG:n 23 §:n 14 momentin mukaan samat velvollisuudet koskevat Unabhängige Schiedskommissionia (riippumaton välityslautakunta, Itävalta; jäljempänä USK).

Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset ja menettely unionin tuomioistuimessa

22. Urheilijat AR, YT, DI ja RN (jäljempänä valittajat) määrättiin antidopingmenettelyissä (tapauksen mukaan määräaikaiseen tai elinikäiseen) osallistumiskieltoon joko ÖADR:n, joka on toimivaltainen toteuttamaan antidopingmenettelyjä, tai USK:n, joka on toimivaltainen käsittelemään uudelleen ÖADR:n päätöksiä, päätöksellä.

23. Antidopingista annetun Itävallan lainsäädännön mukaan NADA julkaisee ÖADR:n tai USK:n määräämät osallistumiskiellot verkkosivustollaan esitettävänä luettelona. Osallistumiskieltojen keston ajan luettelossa mainitaan asianomaisen urheilijan etu- ja sukunimi, urheilulaji,

dopingrikkomus ja siitä määrätty seuraamus sekä sen alkamis- ja päättymisajankohta. ÖADR julkaisee omalla verkkosivustollaan julkaisemallaan tiedotteella näiden tietojen lisäksi myös mahdollisesti kyseessä olevan kielletyn aineen.

24. Valittajat pyysivät 14. ja 15.10.2021, että ÖADR ja NADA eivät enää julkaisisi heidän nimiään ja urheilulajejaan. ÖADR ja NADA eivät hyväksyneet pyyntöjä.

25. Valittajat tekivät 22.10.2021 Österreichische Datenschutzbehördelle (Itävallan tietosuojaviranomainen, Itävalta; jäljempänä Itävallan tietosuojaviranomainen) yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kantelun, jotta heidän oikeuttaan tietojen poistamiseen ja niiden käsittelyn rajoittamiseen todettaisiin loukatun ja jotta ÖADR ja NADA velvoitettaisiin poistamaan heidän nimensä ja urheilulajinsa kyseisiltä verkkosivustoilta. Valittajat väittivät lisäksi, että kyse on yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitetusta erityisestä henkilötietoryhmästä ja 10 artiklassa tarkoitetusta rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä. Valittajien mukaan Itävallan oikeudessa säädetty erottelematon julkaisemisjärjestelmä on ristiriidassa yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan kanssa, eikä se ole tarpeellinen tai oikeasuhteinen.

26. Itävallan tietosuojaviranomainen hylkäsi 26.11.2021 kantelun perusteettomana. Erityisesti YT:n kantelu hylättiin oikeussuojan tarpeen puuttumisen vuoksi, koska hänen tietojaan ei ollut vielä julkaistu.

27. Valittajat tekivät Bundesverwaltungsgerichtille (liittovaltion hallintotuomioistuin, Itävalta), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, yleisen tietosuoja-asetuksen 78 artiklan 1 kohtaan perustuvan valituksen. Tässä yhteydessä pääasian ensimmäinen vastapuoli NADA väitti, että henkilötietojen julkaiseminen sen verkkosivustolla oli tarpeen sille asetetun lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi ja yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä.

28. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lykkäsi pääasian käsittelyä USK:n asiassa NADA ym. esittämän ennakkoratkaisupyynnön vuoksi. [8] Kansallinen menettely ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa jatkui sen jälkeen, kun kyseinen pyyntö oli jätetty tutkimatta 7.5.2024 annetulla tuomiolla. [9]

29. Tässä yhteydessä Bundesverwaltungsgericht päätti esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Kuuluuko sellainen henkilötietojen käsittely, jossa henkilöistä julkaistaan nimi, heidän urheilulajinsa, tieto kyseisten henkilöiden tekemästä antidopingsäännösten rikkomisesta sekä siitä määrätty seuraamus alkamis- ja päättymisajankohtineen [NADAn] verkkosivuston yleisesti saatavilla olevassa osassa osoitteessa https://www.nada.at/de/recht/suspendierungen-sperren taulukkomerkintöinä ja [ÖADR:n] yleisesti saatavilla olevissa lehdistötiedotteissa osoitteessa https://www.oeadr.at, SEUT 16 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuun unionin oikeuden soveltamisalaan, jolloin tällaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan [yleistä tietosuoja-asetusta]?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

8 Asia C-115/22 (EUVL 2022, C 207, s. 15–16).

9 Tuomio NADA ym. (C-115/22, EU:C:2024:384).

2) Onko tieto siitä, että tietty henkilö on syyllistynyt tiettyyn dopingrikkomukseen ja että häntä on tämän rikkomuksen vuoksi kielletty osallistumasta (kansallisiin ja kansainvälisiin) kilpailuihin, yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettu ’terveystieto’?

3) Onko yleinen tietosuoja-asetus – etenkin kun otetaan huomioon sen 6 artiklan 3 kohdan toinen alakohta – esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään ÖADR:n tai [USK:n] päätöksen kohteena olevien henkilöiden nimen sekä toimintakiellon keston ja perusteluiden julkaisemisesta ilman, että julkaistuista tiedoista voidaan päätellä asianomaisen henkilön terveystietoja? Onko tässä yhteydessä merkitystä sillä, että kansallisen lainsäädännön mukaan nämä tiedot voidaan jättää julkistamatta yleisölle vain silloin, kun asianomainen henkilö on harrasteurheilija, alaikäinen henkilö tai henkilö, joka tietoja tai muita vihjeitä antamalla on merkittävästi edistänyt mahdollisten dopingrikkomusten paljastumista?

4) Edellytetäänkö yleisessä tietosuoja-asetuksessa – etenkin kun otetaan huomioon sen 5 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdassa vahvistetut periaatteet – että ennen julkaisemista joka tapauksessa suoritetaan etujen punninta, jossa otetaan huomioon yhtäältä tietojen julkistamiseen liittyvät asianomaisen henkilön henkilökohtaiset intressit ja toisaalta yleisön intressi saada tietoa siitä, että urheilija on syyllistynyt dopingrikkomukseen?

5) Onko tieto siitä, että tietty henkilö on syyllistynyt tiettyyn dopingrikkomukseen ja että häntä on tämän vuoksi kielletty osallistumasta (kansallisiin ja kansainvälisiin) urheilukilpailuihin, yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettua rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyä?

6) Jos viidenteen kysymykseen vastataan myöntävästi:

   Onko sellaisen viranomaisen toiminta tai päätökset, jolle on yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan nojalla annettu tehtäväksi rikostuomioihin ja rikoksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittelyn valvonta, saatettava tuomioistuinvalvonnan piiriin?

7) Otetaanko yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan mukainen kantelu, joka koskee väitettyä yleisen tietosuoja-asetuksen 17 artiklan mukaista rikkomista, tutkittavaksi, jos rekisteröidyn henkilötietoja ei ole vielä käsitelty silloin, kun valvontaviranomaiselle tehdään kantelu ja tämä tekee siitä päätöksen, mutta käsittely on tapahtunut valitusta käsittelevässä tuomioistuimessa käytävän menettelyn aikana, vai otetaanko kantelu tutkittavaksi jälkikäteen, jos jo kantelun tekohetkellä on konkreettisia viitteitä siitä, että rekisterinpitäjän suorittama henkilötietojen käsittely on tapahtumassa välittömästi tai tapahtuu lähitulevaisuudessa?”

30. Pääasian valittajat, NADA, Itävallan tietosuojaviranomainen, komissio sekä Itävallan, Latvian, Alankomaiden, Puolan ja Suomen hallitukset ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia. Pääasian valittajat, NADA, komissio sekä Itävallan, Latvian ja Suomen hallitukset esittivät myös suullisia huomautuksia 13.5.2025 pidetyssä julkisessa istunnossa.

Asian tarkastelu

31. Tarkasteltuani ensimmäistä ennakkoratkaisukysymystä, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen sovellettavuutta, käsittelen toista, viidettä ja kuudetta kysymystä, jotka koskevat tiettyjä erityisiä tietoja, minkä jälkeen arvioin suhteellisuusperiaatetta koskevaa kysymystä (kolmas ja neljäs ennakkoratkaisukysymys). Lopuksi tarkastelen seitsemättä kysymystä, joka liittyy pikemminkin menettelyyn.

Ensimmäinen kysymys

32. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä kysymyksellään, onko antidopinglainsäädännön soveltaminen SEUT 16 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuun ”unionin oikeuden soveltamisalaan” kuuluvaa ”toimintaa”.

33. Kysymyksellä on suuri merkitys, sillä jos siihen vastataan kieltävästi, yleistä tietosuoja-asetusta ei voitaisi soveltaa pääasiaan. SEUT 16 artiklan perusteella annetun yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jätetään nimittäin henkilötietojen käsittely, jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, ”joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan”.

34. Aluksi haluan todeta, vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei sitä mainitsekaan, että yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen mukaan asetusta ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, ”jota toimivaltaiset viranomaiset suorittavat rikosten ennalta estämistä, tutkintaa, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia varten tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten – –”. Kyseinen poikkeus johtuu siitä, että henkilötietojen käsittelystä, jota ”toimivaltaiset viranomaiset” suorittavat tällaisiin tarkoituksiin, säädetään erityisemmässä unionin toimessa eli direktiivissä (EU) 2016/680,[10] joka on annettu samana päivänä kuin yleinen tietosuoja-asetus. Tässä vaiheessa ei ole poissuljettua, että poikkeuksen *aineellinen* kriteeri voisi täyttyä tässä tapauksessa. Kysymys siitä, suoritetaanko henkilötietojen käsittely tässä tapauksessa yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin, viittaa nimittäin viidenteen ennakkoratkaisukysymykseen (joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa), joka koskee sitä, ovatko kyseessä olevan henkilötietojen käsittelyn kohteena olevat tuomiot ja rikkomukset rikosoikeudellisia. Yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen *orgaanista* kriteeriä ei kuitenkaan ole käsitelty: ovatko NADA ja ÖADR direktiivin 2016/680 3 artiklan 7 alakohdassa tarkoitettuja ”toimivaltaisia viranomaisia”? Jos tähän vastataan kieltävästi, sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta, mikä on työhypoteesini tarkastelun jatkossa. Jos sen sijaan vastaus on myöntävä ja jos myös aineellinen kriteeri täyttyy, tulee esiin kysymys direktiivin 2016/680 sovellettavuudesta yleisen tietosuoja-asetuksen sijaan, minkä selvittäminen kuuluu kyseiselle tuomioistuimelle.

35. Tämän huomautuksen jälkeen totean, ettei tässä tapauksessa ole kiistetty, että kyseessä oleva henkilötietojen käsittely, jonka Itävallan antidopingviranomaiset ovat suorittaneet ja joka muodostuu asianomaisten urheilijoiden nimien, heidän urheilulajinsa, dopingrikkomuksen ja

[10] Luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta 27.4.2016 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EUVL 2016, L 119, s. 89).

siitä määrätyn seuraamuksen sekä sen alkamis- ja päättymisajankohdan julkaisemisesta internetissä, vastaa käsittelyä, johon sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta sen 2 artiklan 1 kohdan nojalla, eli henkilötietojen käsittelyä, joka on osittain tai kokonaan automaattista. [11]

36. Kiistanalaisempi kysymys koskee sitä, kuuluuko tämä käsittely yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen soveltamisalaan.

37. Tuon tarkastelussani aluksi esiin yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen suppeaa tulkintaa koskevan periaatteen, minkä jälkeen esitän antidopingtoimintaa koskevat johtopäätökset NADAn väitteiden valossa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen suppea tulkinta

38. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyä poikkeusta, jonka seurauksena yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyä henkilötietojen suojajärjestelmää ei voida soveltaa ja jolla siis poiketaan sen suojelutavoitteesta, on tulkittava suppeasti. [12]

39. Kuten yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 6–12 perustelukappaleessa todetaan, teknologian nopea kehitys, globalisaatio ja se, että henkilötietoja jaetaan ja kerätään laajasti, edellyttää unionissa vahvaa ja johdonmukaista tietosuojakehystä, jolla varmistetaan korkeatasoinen ja kaikissa jäsenvaltioissa vastaava luonnollisten henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelun taso näiden tietojen käsittelyssä ja jota tuetaan tehokkaalla täytäntöönpanolla, jotta voidaan rakentaa luottamusta, jonka pohjalta digitaalitalous voi kehittyä koko sisämarkkinoiden alueella.

40. Tältä kannalta yleisen tietosuoja-asetuksen aineellinen soveltamisala, joka on vahvistettu sen 2 artiklassa, on siis välttämättä laaja, ja siinä säädettyjä poikkeuksia on tulkittava suppeasti. Unionin tuomioistuin on todennut, että yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan, luettuna asetuksen johdanto-osan 16 perustelukappaleen valossa, ainoana tarkoituksena on sulkea sen soveltamisalan ulkopuolelle henkilötietojen käsittely, jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, jonka tarkoituksena on kansallisen turvallisuuden turvaaminen, tai sellaisen toiminnan yhteydessä, jonka voidaan katsoa kuuluvan samaan ryhmään.

41. Toiminnat, joiden tarkoituksena on kansallisen turvallisuuden turvaaminen, kattavat erityisesti toiminnat, joiden tarkoituksena on suojata keskeiset valtion tehtävät ja yhteiskunnan perustavanlaatuiset edut. [13]

11 Ks. tuomio 6.11.2003, Lindqvist (C-101/01, EU:C:2003:596, 25 ja 26 kohta; jäljempänä tuomio Lindqvist).

12 Ks. vastaavasti tuomio 22.6.2021, Latvijas Republikas Saeima (Liikennerikkomuspisteet) (C-439/19, EU:C:2021:504, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; jäljempänä tuomio Latvijas Republikas Saeima); tuomio 20.10.2022, Koalitsia ”Demokratichna Bulgaria – Obedinenie” (C-306/21, EU:C:2022:813, 35 kohta) ja tuomio 16.1.2024, Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, EU:C:2024:46, 37 kohta; jäljempänä tuomio Österreichische Datenschutzbehörde).

13 Ks. tuomio Latvijas Republikas Saeima (66 ja 67 kohta). Ks. soveltuvin osin myös henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla 12.7.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EUVL 2002, L 201, s. 37) yhteydessä tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 135 kohta) ja tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym. (C-140/20, EU:C:2022:258, 61 kohta), joissa mainitaan ”terrorismin kaltaiset toimet, jotka ovat omiaan horjuttamaan vakavasti tietyn maan perustavanlaatuisia perustuslaillisia, poliittisia, taloudellisia tai yhteiskunnallisia rakenteita ja erityisesti uhkaamaan suoraan yhteiskuntaa, väestöä tai valtiota sellaisenaan”.

42. Sen sijaan yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle eivät jää henkilöt sinänsä vaan ainoastaan heidän harjoittamansa kyseessä oleva toiminta.[14] Pelkästään se, että jokin toiminta on valtiolle tai viranomaiselle ominaista, ei ole riittävää, jotta kyseistä poikkeusta voitaisiin soveltaa toimintaan automaattisesti.[15] Riittävää ei ole myöskään se, että kyseisen käsittelyn suorittaja harjoittaa kansalliseen turvallisuuteen liittyvää toimintaa, koska ainoastaan tässä käsittelyssä kyseessä olevalla toiminnalla on merkitystä.[16] Ei myöskään ole riittävää, että siinä yhteydessä, kun tietoja siirretään kaupallisessa tarkoituksessa jäsenvaltiosta kolmanteen maahan, kyseisen kolmannen maan viranomaiset voivat tämän siirron kuluessa tai sen jälkeen käsitellä näitä tietoja yleistä turvallisuutta, puolustusta ja valtion turvallisuutta varten.[17]

43. Kuten Itävallan hallitus korostaa, tässä tapauksessa ADBG:n 1 §:n 1 momentissa säädetään, että ”koska doping vaikuttaa urheilijan suorituskykyyn, se on vastoin urheilukilpailujen rehellisyyden periaatetta ja urheilun todellista arvoa (urheiluhenkeä) ja aiheuttaa lisäksi terveysriskejä”.

44. Näin ollen ei voida väittää, että NADAn ja ÖADR:n suorittama henkilötietojen julkaiseminen olisi tietojenkäsittelyä, jota suoritetaan sellaisen toiminnan – tässä tapauksessa dopingin torjunnan – yhteydessä, joka liittyy kansalliseen turvallisuuteen tai jonka voidaan katsoa kuuluvan tähän yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun ryhmään.

45. Tästä on pääteltävä, että tähän yleisen tietosuoja-asetuksen säännökseen perustuva poikkeus ei ole sovellettavissa nyt kyseessä olevaan tietojenkäsittelyyn.

46. NADAn väitteet, jotka perustuvat yhtäältä siihen, että antidopingtoiminta kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, ja toisaalta siihen, ettei tämä toiminta ole taloudellista, eivät osoita tätä toteamusta vääräksi, kuten pyrin seuraavaksi osoittamaan.

Antidopingtoiminta ei jää yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle – –

– – – vaikka se kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan

47. NADA väittää ensinnäkin, että antidopingpolitiikka on ala, joka unionin oikeudessa määrätyn toimivallanjaon perusteella kuuluu edelleen jäsenvaltioiden toimivaltaan huolimatta SEUT 165 artiklassa määrätystä tukitoimivallasta urheilun alalla.

48. Sillä, että henkilötietojen käsittely suoritetaan jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvan toiminnan yhteydessä, ei kuitenkaan sellaisenaan ole merkitystä arvioitaessa, voidaanko käsittely jättää yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle sen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan perusteella, jos se ei kuulu toimintaan, jolla pyritään turvaamaan kansallinen turvallisuus, eikä toimintaan, joka voidaan luokitella samaan ryhmään.[18]

14 Ks. tuomio Österreichische Datenschutzbehörde (41 kohta) ja julkisasiamies Szpunarin tässä asiassa esittämä ratkaisuehdotus (C-33/22, EU:C:2023:397, 84 kohta).

15 Ks. tuomio 9.7.2020, Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535): kyse oli Hessischer Landtagin (Hessenin osavaltion parlamentti, Saksa) vetoomusvaliokunnan luonteeltaan sekä poliittisesta että hallinnollisesta toiminnasta, joka on luonteeltaan julkista ja tälle osavaltiolle ominaista, koska kyseinen valiokunta osallistuu parlamentaariseen toimintaan välillisesti.

16 Ks. tuomio Österreichische Datenschutzbehörde (51 kohta).

17 Ks. tuomio 16.7.2020, Facebook Ireland ja Schrems (C-311/18, EU:C:2020:559, 88 kohta).

18 Ks. tuomio 30.4.2025, Inspektorat kam Visshia sadeben savet (C-313/23, C-316/23 ja C-332/23, EU:C:2025:303, 104 kohta).

49. Tietyn toiminnan yhteydessä suoritetun käsittelyn jättäminen yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle pelkästään sillä perusteella, että toiminta kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, olisi mielestäni sekä asetuksen sanamuodon että sen asiayhteyden ja tavoitteiden vastaista.

50. Kun yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan sanamuodossa käytetään ilmaisua ”toiminta, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan”, siinä ei viitata toimivaltaa koskevaan logiikkaan vaan lainsäätäjän yleisessä tietosuoja-asetuksessa itsessään suorittaman soveltamisalan määrittelyn, mihin se on valtuutettu SEUT 16 artiklan 2 kohdassa, *aineellisen* logiikkaan. Kyseisessä määräyksessä ”*vahvistetaan ja siirretään*” unionille henkilötietojen suojaa ja vapaata liikkuvuutta koskeva lainsäädäntövalta ja määritellään tässä tarkoituksessa erityinen soveltamisala.[19] Lisäksi henkilötietojen suojaa koskevassa nimenomaisessa yhteydessä, kun otetaan erityisesti huomioon, että niiden käsittelyyn liittyvät kysymykset ovat itsenäisiä ja ovat edellyttäneet erillistä ja erityistä lainsäädäntötoimea, ilmaisu ”unionin lainsäädännön soveltamisala” ulottuu Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 51 artiklassa tarkoitettuja ”unionin oikeuden soveltamista” koskevia tilanteita laajemmalle.[20] ”Unionin oikeus vaikuttaa monilla jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla”.[21] Tämä pätee erityisesti yleiseen tietosuoja-asetukseen, jonka transversaalinen soveltamisala on väkisinkin laaja, kun otetaan huomioon sen tavoitteet, jotka on mainittu tämän ratkaisuehdotuksen 39 kohdassa.

51. Vaikka antidopingtoimintaa ei *säännellä* unionin oikeuden toimella ja vaikka se kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, tästä ei voida päätellä, että antidopingtoiminnan yhteydessä suoritettu käsittely ei kuuluisi yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun unionin lainsäädännön soveltamisalaan, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut sitä yleisen tietosuoja-asetuksen nimenomaisessa yhteydessä.

52. Urheilu kuuluu Lissabonin sopimuksesta lähtien unionin tukitoimivaltaan.[22] SEUT 165 artiklan 2 kohdassa määrätään siten, että ”unionin toiminnalla pyritään – – kehittämään urheilun eurooppalaista ulottuvuutta edistämällä urheilukilpailujen rehellisyyttä ja avoimuutta sekä urheilusta vastaavien järjestöjen välistä yhteistyötä samoin kuin suojelemalla urheilijoiden, erityisesti kaikkein nuorimpien urheilijoiden, fyysistä ja henkistä koskemattomuutta”. Näillä ilmaisuilla viitataan muun muassa antidopingpolitiikkaan. Tällainen tukitoimivalta ei tietenkään anna unionille toimivaltaa antaa urheilua koskevaa lainsäädäntöä. Vaikka unionin *toiminta* ei ole normatiivista, se on kuitenkin olemassa ja antaa sille mahdollisuuden antaa säädöksiä, joilla tuetaan, yhteensovitetaan tai täydennetään jäsenvaltioiden toimia SEUT 6 artiklan mukaisesti.[23]

19 Kuten julkisasiamies Szpunar asian muotoilee ratkaisuehdotuksessaan Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, EU:C:2023:397, 68 kohta).

20 Ks. julkisasiamies Szpunarin ratkaisuehdotus Latvijas Republikas Saeima (Liikennerikkomuksista määrättävät pisteet) (C-439/19, EU:C:2020:1054, 50–59 kohta) ja ratkaisuehdotus Österreichische Datenschutzbehörde (C-33/22, EU:C:2023:397, 78 kohta).

21 Ks. Lenaerts, K., ”L’encadrement par le droit de l’Union européenne des compétences des États membres” teoksessa *Chemins d’Europe: mélanges en l’honneur de Jean-Paul Jacqué*, Dalloz, Pariisi, 2010, s. 424, 7 kohta. Ks. myös Cariat, N. ja Dermine, P., ”La détermination de l’applicabilité du droit de l’Union européenne à une situation particulière” teoksessa *Le droit de l’Union européenne et le juge belge / Het recht van de Europese Unie en de Belgische rechter*, Bruylant, Bryssel, 2015, s. 85–114 ja Azoulai, L., ”La formule des compétences retenues des États membres devant la Cour de justice de l’Union européenne” teoksessa *Objectifs et compétences dans l’Union européenne*, Bruylant, Bruxelles, 2012, s. 341–368, erityisesti s. 343.

22 Ks. tästä tuomio European Superleague Company (99 kohta) ja tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club (C-680/21, EU:C:2023:1010, 67 kohta). Ks. myös julkisasiamies Emilioun ratkaisuehdotus RRC Sports (C-209/23, EU:C:2025:362, 22–28 kohta).

23 Ks. tuomio European Superleague Company (99 kohta). Ks. esim. neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelmasta (1. heinäkuuta 2024–31. joulukuuta 2027) (EUVL 2024, C 3527, s. 1).

Siksi se, että antidopingsäännöt liittyvät urheiluun, ei anna aihetta katsoa, että niiden soveltaminen olisi yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua unionin lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävää toimintaa.

– – – ja vaikka se ei ole taloudellista toimintaa

53. Toiseksi NADA väittää, että urheilu kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan vain siltä osin kuin se on taloudellista toimintaa. Sen mukaan kyseessä olevat antidopingsäännöt perustuvat puolestaan puhtaasti urheiluun liittyviin näkökohtiin, minkä vuoksi nyt kyseessä olevassa tietojenkäsittelyssä ei ole kyse taloudellisesta toiminnasta eikä se siis kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan.

54. Myöskään tämä väite, joka perustuu antidopingsääntöjen ”erotettavuuteen”, ei vakuuta minua.

55. Väite, jonka mukaan ”urheilutoiminta kuuluu yhteisön oikeuden soveltamisalaan ainoastaan, jos se on [EY:n] perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa”, viittaa 12.12.1974 annettuun tuomioon Walrave ja Koch.[24] Sen jälkeen unioni on kuitenkin käyttänyt toimivaltaansa tietosuoja-asioissa SEUT 16 artiklan perusteella. Jäsenvaltiot ovat siten halunneet soveltaa henkilötietojen suojaa koskevaa unionin oikeutta myös muilla kuin talouden aloilla, kuten yleisen tietosuoja-asetuksen sanamuodosta, asiayhteydestä ja tavoitteista ilmenee.

56. Yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan *sanamuodossa* määritellään asetuksen aineellinen soveltamisala viittaamalla unionin lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvaan tai siihen kuulumattomaan ”toimintaan” eikä ”taloudelliseen toimintaan”.

57. Yleisen tietosuoja-asetuksen *asiayhteys* ja erityisesti sen säännökset, jotka koskevat henkilötietojen siirtoja kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille (yleisen tietosuoja-asetuksen V luku), vahvistavat tämän sanamuotoon perustuvan lähestymistavan. Vaikka tällaisen siirron suorittamisen edellytykset eivät täyttyisi, siirto voidaan kuitenkin sallia yleisen tietosuoja-asetuksen 49 artiklassa säädettyjen erityistilanteita koskevien poikkeusten perusteella. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 112 perustelukappaleessa todetaan nimenomaisesti, että näitä erityistilanteita koskevia poikkeuksia ”olisi sovellettava erityisesti tiedonsiirtoihin, jotka ovat tarpeen yleistä etua koskevien tärkeiden syiden vuoksi, esimerkiksi kun on kyse kansainvälisestä tiedonvaihdosta – – urheilussa esiintyvän dopingin vähentämiseksi ja/tai lopettamiseksi”. Kuten Suomen hallitus korostaa, kyseinen perustelukappale osoittaa, ettei unionin lainsäätäjä ole katsonut antidopingvalvontaan liittyvän henkilötietojen käsittelyn jäävän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka se koskisi muuta kuin taloudellista toimintaa.

58. Kriteeri, joka edellyttäisi liittymää unionin oikeuteen taloudellisen toiminnan kautta, ei ole nähdäkseni merkityksellinen myöskään yleisen tietosuoja-asetuksen *tavoitteiden* kannalta. Tällainen kriteeri johtaisi siihen, että yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisala pitäisi määritellä tapauskohtaisesti sen mukaan, onko tietojenkäsittelyllä yhteys tiettyihin unionin oikeussääntöihin tai sisämarkkinavapauksiin. Tällainen kyseessä olevien konkreettisten tilanteiden mukaan vaihteleva lähestymistapa saatettaisi johtaa siihen, että tämän asetuksen

[24] 36/74, EU:C:1974:140, 4 kohta. Ks. myös tuomio 15.12.1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, 73 kohta). Ks. ajantasaisen muotoilun osalta tuomio 4.10.2024, FIFA (C-650/22, EU:C:2024:824, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

soveltamisalan rajat kävisivät epävarmoiksi ja epäselviksi [25] vastoin asetuksen keskeisiä tavoitteita, joina on varmistaa suojelua koskevien sääntöjen johdonmukainen ja yhtenäinen soveltaminen kaikkialla unionissa ja poistaa siellä henkilötietojen liikkuvuuden esteet.

59. Lisään vielä, että ainakaan ammattilaisurheilijoiden osalta ei voida sulkea pois yhteyttä antidopingsäännöstön ja heidän ammatillisen toimintansa välillä ja siten taloudellista liittymää muun muassa liikkumisvapauksiin ja palvelujen tarjoamisen vapauteen. [26] Seuraamuksilla voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, koska ne voivat johtaa toiminnan keskeyttämiseen, joskus jopa eliniäksi. Jos yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan määrittämiseksi pitäisi ottaa huomioon tällainen taloudellinen liittymä, päädyttäisiin vähintäänkin epätyydyttävään lopputulokseen, jossa yleistä tietosuoja-asetusta voitaisiin soveltaa esimerkiksi ammattilaisurheilijoihin mutta ei harrasteurheilijoihin. [27] Tällaista erilaista kohtelua sen mukaan, pidetäänkö toimintaa taloudellisena vai ei, on vaikea sovittaa yhteen yleisen tietosuoja-asetuksen ja sen henkilötietojen suojaa koskevien tavoitteiden kanssa.

Ensimmäistä kysymystä koskeva päätelmä

60. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen kysymykseen, että SEUT 16 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä ja yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että henkilötietojen käsittelyä, jossa kansallisten antidopingsääntöjen nojalla asianomaisista urheilijoista julkaistaan nimi, heidän urheilulajinsa, tieto antidopingsääntöjen rikkomisesta sekä siitä määrätty seuraamus alkamis- ja päättymisajankohtineen, ei voida katsoa suoritetun sellaisen yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun ”toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan”.

Toinen kysymys

61. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään, koskeeko kyseessä olevien henkilötietojen julkaiseminen yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja terveystietoja.

Terveystietojen käsitteen laaja tulkinta

62. Tämän kysymyksen keskeinen ongelma liittyy siihen, että yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa säädetään oikeudellisesta järjestelmästä, jolla annetaan erityisen vahva suoja niin kutsutuille arkaluonteisille henkilötietoryhmille, joihin kuuluvat terveystiedot (tai terveyttä koskevat tiedot). Nämä tiedot, joita pidetään henkilöiden yksityisyyden kannalta keskeisinä, edellyttävät siten korkeatasoista suojaa yksityiselämän suojelun, liikesalaisuuksien suojan ja

25 Ks. soveltuvin osin tuomio 20.5.2003, Österreichischer Rundfunk ym. (C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, 42 kohta) ja tuomio Lindqvist (40 kohta ja sitä seuraavat kohdat.).

26 Ks. tuomio 18.7.2006, Meca-Medina ja Majcen v. komissio (C-519/04 P, EU:C:2006:492, 47 kohta; jäljempänä tuomio Meca-Medina ja Majcen v. komissio). Amatööriurheilijoiden osalta unionin oikeus voi tulla sovellettavaksi myös kansalaisuuden kautta (ks. tuomio 13.6. 2019, TopFit ja Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497).

27 Tällä käsitteellä ei myöskään ole välttämättä samaa sisältöä kaikissa jäsenvaltioissa, minkä seurauksena erilaisten tulkintojen tapauksessa yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisala riippuisi kansallisesta oikeudesta.

henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön perusteella.[28] Niiden käsittely on näin ollen kiellettyä yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan nojalla, jollei jotakin sen 2 kohdassa säädetyistä poikkeuksista sovelleta. Tämä käy ilmi yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 51 perustelukappaleesta, joka koskee arkaluonteisia tietoja ja jonka mukaan se, että niitä on suojattava erityisen tarkasti, johtuu siitä, että ”niiden käsittelyn asiayhteys voisi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille”. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 54 perustelukappaleen mukaan silloin, jos henkilötietoja käsitellään yleistä etua koskevista syistä, on estettävä niiden käsittely ”muita tarkoituksia varten kolmansien osapuolten, kuten työnantajien tai vakuutusyhtiöiden ja pankkien, toimesta”.[29] Tietosuojavaatimukset ovat myös kiristyneet terveydenhuollon tietojärjestelmien, sähköisten välineiden ja paperittoman tiedonsiirron myötä.[30]

63. Todettakoon vielä, että yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun terveystietojen käsittelyn kieltoon ei vaikuta se, onko käsittelystä ilmenevä tieto paikkansapitävä, tai se, onko rekisterinpitäjän toiminnan tarkoituksena saada johonkin tässä säännöksessä tarkoitettuun erityisryhmään kuuluvia tietoja.[31] Tästä on pääteltävä, että vaikka rekisterinpitäjän tavoite ja erityisesti se, että käsittely on tarpeen lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi tai yleisen edun vuoksi, on merkityksellinen seikka mahdollisesti sovellettaessa jotakin yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa säädetyistä kymmenestä poikkeuksesta, se ei ole terveystiedoksi *luokittelun* vaiheessa huomioon otettava seikka.[32]

64. Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 15 alakohdan, luettuna yhdessä asetuksen johdanto-osan 35 perustelukappaleen kanssa, mukaan tällaisia tietoja ovat kaikki luonnollisen henkilön fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen liittyvät henkilötiedot, jotka ilmaisevat[33] hänen entisen, nykyisen tai tulevan terveydentilansa.

[28] Ks. kuitenkin yksityiselämän kunnioittamista koskevan oikeuden ja henkilötietojen suojan luonnetta, soveltamisalaa ja järjestelmää koskevista eroista Tambou, O., ”Chapitre 1. Droit autonome du droit au respect de la vie privée” teoksessa *Manuel de droit européen de la protection des données à caractère personnel*, Bruylant, Bryssel, 2020 (1. painos), s. 21–. Ks. Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklan osalta mm. tuomio 5.10.1994, X v. komissio (C-404/92 P, EU:C:1994:361, 23 kohta) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 25.2.1997, Z v. Suomi (CE:ECHR:1997:0225JUD002200993, 95 kohta).

[29] Tässä tarkoitetaan esimerkiksi syrjinnän vaaraa. Heikentynyt terveydentila voi johtaa syrjintään työhön pääsyn, vakuutusten tai luotonsaannin osalta.

[30] Vaikka tässä asiassa ei olekaan suoraan kyse terveystiedoista, jotka liittyvät toisiinsa liitettyihin sovelluksiin ja laitteisiin, ne voivat auttaa määrittelemään terveystietojen käsitteen rajat. Esimerkiksi niin sanotut hyvinvointitiedot tai itsensä mittaaminen (syke, unijaksot, ruokavalio, valintamyymälöiden kortteihin sisältyvät kulutustottumukset jne.) herättävät kysymyksiä siitä, ovatko ne terveystietoja vai eivät. Esimerkiksi päivittäinen askelten määrä ei itsessään ole terveystieto mutta siitä voi tulla sellainen, jos tämä raakadata yhdistetään muihin tietoihin ja siitä voidaan tehdä johtopäätös henkilön terveydentilasta tai terveysriskistä (ks. tästä 29 artiklan mukaisen työryhmän komission CONNECT-pääosastolle 5.2.2015 osoittaman mHealthiä koskevan kirjeen liite, jonka otsikkona on ”Health data in apps and devices”, s. 2, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf).
Ks. esineiden internetistä (Internet of Things, IoT) mm. Casarosa, F. ja Gennari, F., ”Data Sharing in the Internet of Medical Things – Between the Data Act and the EHDS”, *European Journal of Risk Regulation*, Cambridge University Press, Cambridge, 2025, s. 1–23; ks. myös Yaşar, B., ”I can feel your heartbeat: E-health evidence in criminal investigations”, *Shaping Utopia through law: How the law does (not) provide an answer to societal challenges*, Intersentia, Bryssel, 2023 (1. painos), s. 43–68, erityisesti s. 57, 4.2.1 kohta.

[31] Ks. tuomio 4.10.2024, Schrems (Tietojen luovuttaminen suurelle yleisölle) (C-446/21, EU:C:2024:834, 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja tuomio 4.10.2024, Lindenapotheke (C-21/23, EU:C:2024:846, 87 kohta; jäljempänä tuomio Lindenapotheke).

[32] Ks. vastaavasti tuomio Lindenapotheke (92 kohta). Tässä tapauksessa erityisen merkityksellisiä ovat poikkeukset, joista säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g ja i alakohdassa, joiden mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on mahdollista, jos se on ”tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä” tai ”kansanterveyteen liittyvän yleisen edun vuoksi”, edellyttäen, että käsittely on oikeasuhteista.

[33] Myös 18.5.2018 uudistetun yksilöiden suojelua henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen (ns. yleissopimus N:o 108+) 6 artiklassa käytetään tätä ilmaisua, ja siinä mainitaan erityisten tietoryhmien osalta ”henkilötiedot, jotka ilmaisevat tietoja – – terveydestä – –”.

65. Unionin tuomioistuin on jo todennut, että kun otetaan huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen tavoite, kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua terveystietojen käsitettä on tulkittava laajasti.[34] Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 15 alakohdan ja 9 artiklan asiayhteyttä koskevan ja teleologisen tulkinnan mukaan terveystiedoiksi luokittelemiseksi riittää, että kyseisistä tiedoista voi edes *epäsuorasti* selvitä tietojen *älyllisen yhdistämisen tai päättelyn avulla* rekisteröidyn terveydentilaa koskevia tietoja.[35]

66. Nähdäkseni tässä yhteydessä voitaisiin kaavamaisesti erottaa toisistaan kaksi eri terveystietojen ryhmää.

67. Yhtäältä lääketieteellisessä yhteydessä tuotettuja tietoja voidaan mielestäni pitää ”luonteeltaan”[36] ”objektiivisina”[37] terveystietoina, joiden tarkoituksena on – kuten yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 35 perustelukappaleessa todetaan – antaa tiedot esimerkiksi psyykkisistä tai fyysisistä sairauksista, vammoista, sairauden riskistä, potilastiedoista tai lääketieteellisistä hoidoista. Ne sisältyvät yleensä rekisteröidyn potilastietoihin.[38] Vastaavasti yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 35 perustelukappaleessa pidetään terveystietoina tietoja, jotka eivät ole lääketieteellisiä mutta on kerätty niiden potilastietoihin sisällyttämistä varten, kuten hallinnolliset tiedot, joiden on tarkoitus ilmetä potilastiedoista. Näiden tietojen katsotaan koskevan terveyttä, ja ne ilmaisevat rekisteröidyn terveydentilan.

68. Tässä yhteydessä yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 35 perustelukappaleessa mainitulla sairauden riskin käsitteellä on varmasti merkitystä. Kuten 29 artiklan mukaisen työryhmän työ osoittaa, siinä on kyse myös tiedoista, jotka koskevat rekisteröidyn mahdollista tulevaa terveydentilaa. Tulevan sairauden riski, joka on ”tieteellisesti todistettu tai yleisesti tunnettu”, otetaan siis huomioon, ja esimerkkeinä mainitaan liiallinen alkoholin tai tupakan käyttö sekä huumeiden käyttö.[39]

69. Toisaalta tieto voi koskea terveyttä muussakin kuin lääketieteellisessä yhteydessä, erityisesti jos kyseessä olevasta tiedosta voi edes epäsuorasti selvitä luonnollisen henkilön entinen, nykyinen tai tuleva fyysinen tai psyykkinen terveydentila.[40] Tämä on terveystiedon käsitteen harmaata aluetta,[41] ja se herättää kysymyksen siitä, missä määrin sen epäsuora yhteys terveyteen voi johtaa sen luokitteluun terveystiedoksi. Ratkaisevaa on tässä yhteydessä se, onko kyseisten tietojen

34 Ks. tuomio Lindqvist (50 kohta) ja tuomio Lindenapotheke (81 kohta).

35 Ks. tuomio 1.8.2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2022:601, 123–127 kohta; jäljempänä tuomio Vyriausioji tarnybinės etikos komisija) ja tuomio Lindenapotheke (83 kohta). Tämä laaja lähestymistapa määritelmään voi johtua pyrkimyksestä ”torjua sellaisten uusien massadataa (big data) koskevien teknologioiden mahdollisia vaikutuksia, joilla voidaan saada paljon tietoa henkilön terveydentilasta käsittelemällä tietoja, jotka ilmaisevat vain jotain hänen terveydentilastaan” (ks. Verhenneman, G., ”Chapter III. – Understanding the Subject of Protection” teoksessa *The Patient, Data Protection and Changing Healthcare Models*, Intersentia, Bryssel, 2021 (1. painos.), s. 97–, erityisesti s. 109).

36 Ks. Maisnier-Broché, L., ”Fasc. 945: Données de santé à caractère personnel. – Régime général”, *JurisClasseur Communication*, 2019.

37 Ks. Herveg, J. ja Van Gyshesemm, J.-M., ”Titre 16 – L’impact du Règlement général sur la protection des données dans le secteur de la santé” teoksessa *Le règlement général sur la protection des données (RGPD/GDPR)*, Larcier, Bryssel, 2018 (1. painos), s. 722.

38 Ks. analogisesti sähköisiin potilastietoihin sisältyvien terveyteen liittyvien henkilötietojen käsittelystä 15.2.2007 laadittu työasiakirja (29 artiklan mukainen työryhmä), WP 131, II.2 kohta), saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp131_fr.pdf.

39 Ks. 29 artiklan mukaisen työryhmän komission CONNECT-pääosastolle 5.2.2015 osoittaman mHealthiä koskevan kirjeen liite, jonka otsikkona on ”Health data in apps and devices”, s. 2, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf.

40 Ks. mm. 21.4.2020 annetut Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet 03/2020 terveystietojen käsittelyyn tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten covid-19-pandemian yhteydessä, 3.1 kohta, saatavilla osoitteessa https://www.edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202003_healthdatascientificresearchcovid19_fi.pdf.

41 Schäfke-Zell, W., ”Revisiting the definition of health data in the age of digitalized health care”, *International Data Privacy Law*, Oxford University Press, Oxford, osa 12, nro 1, 2022, s. 33–43.

perusteella mahdollista tehdä päätelmiä rekisteröidyn terveydentilasta, joko patologisesta tai fysiologisesta tilasta, riippumatta näiden päätelmien luotettavuudesta. Huomioon voidaan ottaa asiayhteyteen liittyviä seikkoja [42] sekä yhteys kyseisen tiedon ja sen välillä, missä määrin siitä voidaan päätellä jokin henkilön terveyteen liittyvä seikka. [43]

70. Esimerkiksi 29 artiklan mukainen työryhmä piti terveystietona tietoa henkilön kuulumisesta Painonvartijoiden tai Anonyymien alkoholistien kaltaisiin ryhmiin, joilla on terveyteen liittyvä tarkoitus. [44] Lisäksi itsensä mittaamiseen perustuva raakadata (esim. yhdistetyn kellon avulla tallennettu paino tai verenpaine), joka ei itsessään ole terveystieto, voi yhdessä muiden tietojen kanssa mahdollistaa rekisteröidyn terveyttä koskevien päätelmien tekemisen. Tältä osin 29 artiklan mukainen työryhmä huomauttaa, että arvioinnin on oltava tapauskohtaista: sovellus, joka seuraa joidenkin päivien aikana otettujen askelten määrää ja tallentaa ne ja poistaa tiedot viikon jälkeen, ei välttämättä käsittele ”terveystietoja”. Sovelluksen, jossa yhdistetään usean vuoden ajan tallennetut täydelliset määrälliset tiedot yksilöstä (esim. uni- ja liikuntatottumusten seuranta, yksityiskohtaiset kirjaukset ruokavaliosta, painosta, painoindeksistä, verenpaineesta ja muista elintärkeistä tilastoista sekä mielialapäiväkirja), katsotaan kuitenkin käsittelevän terveystietoja. Tällöin terveystietoina pidetään paitsi päätelmiä myös raakadataa. [45]

Soveltaminen käsiteltävään asiaan

71. Pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön mukaan asianomaisten urheilijoiden nimien ja heidän toimintakieltonsa pituuden lisäksi myös toimintakiellon perustelut julkaistaan viittaamalla todettujen rikkomusten luokkaan. Jos rikkomus koskee kiellettyä ainetta tai menetelmää, se mainitaan myös ÖADR:n verkkosivustolla julkaistavassa tiedotteessa. [46]

42 Ks. julkisasiamies Szpunarin ratkaisuehdotus Lindenapotheke (C-21/23, EU:C:2024:354, 47 kohta).

43 Ks. 29 artiklan mukaisen työryhmän komission CONNECT-pääosastolle 5.2.2015 osoittaman mHealthiä koskevan kirjeen liite, jonka otsikkona on ”Health data in apps and devices”, s. 2, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf. Ks. tästä kysymyksestä myös Verhenneman, G., ”Chapitre III. – Understanding the Subject of Protection” teoksessa *The Patient, Data Protection and Changing Healthcare Models*, Intersentia, Bryssel, 2021 (1. painos), s. 97–. Huomattakoon, että jopa epävarma yhteys voidaan ottaa huomioon (ks. Mascret, C., ”Arrêt « Lindenapotheke »: vers une protection renforcée des données de santé et une ouverture des voies de recours en matière de protection des données (CJUE, 4 octobre 2024, C-21/23)”, *Journal de droit européen*, 2025/1, s. 17–20).

44 Ks. 29 artiklan mukaisen työryhmän komission CONNECT-pääosastolle 5.2.2015 osoittaman mHealthiä koskevan kirjeen liite, jonka otsikkona on ”Health data in apps and devices”, s. 2, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf. Ks. myös kulutustottumusten ja riippuvuuden välisestä erottelusta Borges, G., ”Der Mann mit der Brille und die DSGVO – Der Begriff des Gesundheitsdatums”, *Rechtswissenschaft*, osa 14, nro 2, 2023, erityisesti s. 172–173.

45 Ks. tästä 29 artiklan mukaisen työryhmän komission CONNECT-pääosastolle 5.2.2015 osoittaman mHealthiä koskevan kirjeen liite, jonka otsikkona on ”Health data in apps and devices”, s. 2 ja alaviite 5, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150205_letter_art29wp_ec_health_data_after_plenary_annex_en.pdf. Vastaavasti ostotottumukset valintamyymälässä eivät itsessään ole terveystietoja, mutta niistä voi tulla terveystietoja, jos niitä yhdistetään ja analysoidaan liikalihavuuden tai diabeteksen kaltaisten sairauksien seurantaa varten.

46 Säännös, jonka mukaan tiedot julkaistaan ilman, että niistä ”voidaan päätellä asianomaisen henkilön terveystietoja”, ei riitä perusteeksi pitää tässä esitettyä kysymystä merkityksettömänä. Tämä huomautus näyttää nimittäin viittaavan tapauksiin, joissa myönnetään lupa käyttää tietoja terapeuttisiin tarkoituksiin (jolloin terveysongelmista kärsivä urheilija voi tietyin edellytyksin käyttää kiellettyä ainetta tai kiellettyä menetelmää ilman, että tieto julkaistaan, ja ilman, että se merkitsisi rikkomusta), tai testituloksia koskeviin yksityiskohtaisiin tietoihin, mutta niistä ei ole kyse tässä asiassa.

72. Ensinnäkin on huomattava, että dopingrikkomukset, joita koskeva tieto ilmaistaan yleisölle, jaetaan eri luokkiin. [47]

73. Katson Itävallan tietosuojaviranomaisen tavoin, että ainoastaan luokkiin 2.1 ja 2.2 kuuluvia rikkomuksia on tarkasteltava terveystietojen käsitteen valossa. Muut rikkomukset koskevat nimittäin sääntöjenvastaista toimintaa, jolla ei mielestäni sellaisenaan voida edes epäsuorasti paljastaa tietoja henkilön terveydentilasta. Esimerkiksi tieto siitä, että urheilija on laiminlyönyt olinpaikkatietoaan koskevan velvoitteen (luokan 2.4 rikkomus) tai käynyt kiellettyjen aineiden kauppaa (luokan 2.7 rikkomus), ei paljasta mitään tietoa hänen terveydentilastaan.

74. Lisäksi on huomattava, että luokkien 2.1 ja 2.2 rikkomusten toteaminen edellyttää asianomaisen urheilijan dopingtestausta ja näytteiden analysointia kiellettyjen aineiden ja menetelmien havaitsemiseksi. Totean myös, että akkreditoidut ammattilaiset [48] suorittavat nämä analyysit ja että ne suoritetaan siten lääketieteellisen ympäristön kaltaisessa tai lääketieteellisessä ympäristössä. Tällaisten rikkomusten toteaminen viittaa siis yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 35 perustelukappaleessa käytettyyn ilmaisuun ”kehon osan tai kehosta peräisin olevan aineen testaamisesta tai tutkimisesta saadut tiedot”. Tällaisten tietojen voitaisiin näin ollen katsoa olevan *luonteeltaan* terveystietoja.

75. Testi suoritetaan kylläkin urheilusuorituksen parantamiseen käytettyjen dopingaineiden havaitsemiseksi, ja kyseisten tietojen ilmaisemista koskeva käsittely palvelee kyseisen urheilijan rankaisemista koskevaa tavoitetta ja ennalta ehkäisevää tavoitetta. On kuitenkin syytä muistaa, ettei asetettu tavoite ole tietojen *luokittelun* kannalta merkityksellinen seikka. [49]

76. Myöskään se, että dopingaineet eivät ole lääkkeitä, ei ole mielestäni vakuuttava perustelu. Terveystietojen käsite ei kata pelkästään terapeuttisiin tarkoituksiin käytettäviä lääketieteellisiä tietoja. Jotkin lääkkeet ovat myös terveydelle haitallisia, jos niitä käytetään väärin. Dopingin torjunnalla pyritään tietysti edistämään rehellisyyttä ja urheilijoiden yhdenvertaisuutta, mutta se on myös terveyskysymys. [50] Monet aineet tai menetelmät on kielletty erityisesti niiden haitallisten terveysvaikutusten vuoksi, vaikka nämä vaikutukset vaihtelevat tuotteen, nautitun määrän tai henkilön ruumiinrakenteen mukaan. [51]

47 Luettelo näistä rikkomusten luokista, jotka on merkitty numeroilla 2.1–2.11, on esitetty muun muassa NADAn verkkosivustolla ja WADC:ssä. Tiivistäen luokan 2.1 rikkomukset koskevat sitä, että urheilijan antamaan näytteeseen sisältyy kiellettyä ainetta, sen aineenvaihduntatuotteita tai merkkiaineita; luokan 2.2 rikkomukset sitä, että urheilija on käyttänyt tai yrittänyt käyttää kiellettyä ainetta tai kiellettyä menetelmää; luokan 2.3 rikkomukset sitä, että urheilija välttelee näytteen antamista, kieltäytyy antamasta näytettä tai jättää näytteen antamatta; luokan 2.4 rikkomukset urheilijan olinpaikkatietoa koskevien velvoitteiden laiminlyöntiä; luokan 2.5 rikkomukset sitä, että urheilija tai muu henkilö on väärentänyt tai yrittänyt väärentää dopingvalvontaan liittyvän todisteen; luokan 2.6 rikkomukset sitä, että urheilija tai urheilijan tukihenkilö on pitänyt hallussaan kiellettyä ainetta tai kiellettyä menetelmää; luokan 2.7 rikkomukset urheilijan tai muun henkilön harjoittamaa kielletyn aineen tai kielletyn menettelyn kauppaa tai sen yritystä; luokan 2.8 rikkomukset sitä, että urheilija tai muu henkilö on toimittanut tai yrittänyt toimittaa urheilijalle kilpailussa tai kilpailun ulkopuolella kiellettyä ainetta tai menetelmää; luokan 2.9 rikkomukset urheilijan tai muun henkilön suorittamaa avunantoa tai avunannon yritystä; luokan 2.10 rikkomukset urheilijan tai muun henkilön kiellettyä yhteistoimintaa ja luokan 2.11 rikkomukset urheilijan tai muun henkilön toteuttamia toimia, joilla pyritään estämään ilmoitukset viranomaisille, tai tällaisia ilmoituksia koskevat kostotoimet.

48 WADC:n 6.1 artiklassa määrätään akkreditoitujen tai hyväksyttyjen laboratorioiden käytöstä.

49 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 63 kohta.

50 Ks. SEUT 165 artiklan ja useiden kansainvälisten asiakirjojen lisäksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.1.2018, Fédération Nationale des Associations et Syndicats de Sportifs (FNASS) ym. v. Ranska (CE:ECHR:2018:0118JUD004815111, 165 kohta) ja tuomio Meca-Medina ja Majcen v. komissio (43 kohta).

51 Ks. tästä WADC:n 4.3 artikla, joka koskee kiellettyjen aineiden ja menetelmien luetteloon sisällyttämisen kriteerejä, jotka liittyvät muun muassa lääketieteelliseen tai tieteelliseen näyttöön, joka osoittaa, että ”aineen tai menetelmän käyttö on todellinen tai potentiaalinen riski urheilijan terveydelle”. Ks. myös esimerkiksi urheilussa kiellettyjen aineiden terveysvaikutukset, jotka on lueteltu ”Vidalissa” eli terveydenhoitotuotteiden tietopankissa, jonka tietokannan on hyväksynyt Ranskan Haute Autorité de Santé (terveydenhuollon valvontaviranomainen, HAS) (”Les substances interdites dans la pratique sportive” – VIDAL, saatavilla osoitteessa https://www.vidal.fr/sante/sport/sport-medicaments/sport-dopage-substances-interdites/tous-sports.html).

77. Näin ollen riippumatta siitä, onko urheilijan tavoitteena parantaa suorituskykyään, kyseessä olevaa tietoa luokiteltaessa ei mielestäni voida jättää huomiotta kielletyn aineen nauttimisen vaikutuksia tämän urheilijan terveyteen, olivatpa nämä vaikutukset nykyisiä tai tulevia.

78. Nähdäkseni se, että ÖADR julkaisee verkossa elimistössä havaitun kielletyn aineen nimen, antaa yleisölle tietoa sen nauttimisen mahdollisista terveysriskeistä kyseiselle urheilijalle.

79. Pelkkää elimistössä havaitun kielletyn aineen nimen mainitsemista voitaisiin toki sellaisenaan pitää riittämättömänä, jotta se paljastaisi tietoja kyseisen urheilijan edes tulevasta terveydentilasta. Tietojen *sisältöä* voitaisiin tässä suhteessa pitää liian suppeana ja yhteyttä terveydentilaan liian epäsuorana tai jopa liian hypoteettisena, jotta kyse olisi yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista terveystiedoista. Ei kuitenkaan voi pitää poissuljettuna, että yhdessä muiden seikkojen kanssa niistä voi edes *epäsuorasti* selvitä tietojen *älyllisen yhdistämisen tai päättelyn avulla* rekisteröidyn – myös tulevaa – terveydentilaa koskevia tietoja.

80. Näin ollen katson, että kyseessä olevan aineen nimen (tai sen luokan) mainitseminen antaa viitteitä, jotka voivat – joskin epäsuorasti – antaa tietoa rekisteröidyn terveydentilasta, vaikka ne eivät olisikaan kovin yksityiskohtaisia. Yleisen tietosuoja-asetuksen erityisessä asiayhteydessä tällainen maininta on tietyissä olosuhteissa, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 15 alakohdassa ja 9 artiklan 1 kohdassa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen johdanto-osan 35 perustelukappaleen kanssa, tarkoitettu terveystieto.

81. Mielestäni näin ei sen sijaan olisi, jos kiellettyä ainetta (tai sen luokkaa) ei mainittaisi. Tällöin todetun rikkomisen, joka johtuu kielletystä aineesta elimistössä, ja rekisteröidyn terveydentilaa koskevien tietojen välillä olisi mahdotonta todeta tällaista yhteyttä edes ”tietojen yhdistämisen tai älyllisen päättelyn avulla”. Mielestäni yhteys olisi liian epäsuora, jotta ilmaistut tiedot voisivat kuulua yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettujen terveystietojen luokkaan.

Toista kysymystä koskeva päätelmä

82. Ehdotan näin ollen, että unionin tuomioistuin toteaa, että yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisen urheilijan nimen sekä hänelle määrätyn toimintakiellon pituuden ja sen perustelujen ilmaiseminen ei ole tässä säännöksessä tarkoitettua terveystietojen käsittelyä, paitsi jos nämä perustelut sisältävät kyseisen urheilijan elimistössä havaitun kielletyn aineen nimen tai havaittujen kiellettyjen aineiden nimet, siltä osin kuin tästä tiedosta voi edes epäsuorasti selvitä kyseisen urheilijan – myös tulevaa – terveydentilaa koskevia tietoja, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

Viides kysymys

83. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko kyseessä oleva julkaiseminen yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettua rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyä. Se täsmentää, että pääasiassa määrätyt seuraamukset käsittävät kilpailutulosten mitätöimisen ja palkintojen menettämisen sekä monivuotisen tai elinikäisen toimintakiellon kaikissa (kansallisissa ja kansainvälisissä) kilpailuissa. Lisäksi se toteaa, että ADBG:n 24 §:n 4 momentin mukaan urheilujärjestöt eivät saa ”käyttää” dopinglainsäädännön nojalla toimintakieltoon määrättyjä henkilöitä eivätkä siis saa työllistää heitä palkkiota vastaan.

84. Ennen kuin arvioin kyseessä olevien dopingtuomioiden ja -rikkomusten luonnetta, palautan mieleen rikosoikeudellisen luonnehdinnan merkityksen yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan yhteydessä.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen tuomioiden ja rikkomusten rikosoikeudellisen luonteen merkitys

85. On huomattava, ettei unionin lainsäätäjä kiellä rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyä vaan asettaa sen tiukemman valvonnan alaiseksi, koska se voi vaikuttaa merkittävästi rekisteröityjen elämään, muun muassa maineen vahingoittamisen tai muilla aloilla tapahtuvan syrjinnän muodossa. Tällainen käsittely voidaan näin ollen suorittaa ”vain viranomaisen valvonnassa” tai jos lainsäädännössä, jossa tämä tietojenkäsittely sallitaan, säädetään ”asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi”.[52] Yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tämä parempi suoja annetaan ainoastaan rikosoikeuden alalla, koska ”rikosoikeudellinen” viittaa sekä tuomioihin että rikoksiin.[53]

86. Yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaan voi siten kuulua se, että yksityiset elimet[54] pitävät rekisteriä rikostuomioista ja rikoksista, esimerkiksi rahanpesun torjunnan tai rikosteknisten laboratorioiden toiminnan puitteissa.[55] Esimerkkinä voidaan mainita myös henkilötietojen käsittely ajoneuvojen vuokrausta harjoittavissa elimissä, jotka tunnistavat ja nimeävät tieliikennelakia rikkoneen kuljettajan.

87. Tässä tapauksessa on siis kyse siitä, onko NADAn ja ÖADR:n verkkoon lataama ”urheilua koskeva rikosrekisteri” yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaan kuuluva rikostuomioita ja rikoksia koskeva ”rikosrekisteri”, joka siis edellyttää vahvempaa suojaa.

Arviointi siitä, ovatko dopingtuomiot ja -rikkomukset yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetulla tavalla rikosoikeudellisia

88. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ”rikoksen” käsite, joka on ratkaiseva sen määrittämiseksi, sovelletaanko yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa henkilötietojen käsittelyyn, edellyttää koko unionissa itsenäistä ja yhtenäistä tulkintaa, jossa on otettava huomioon kyseisen säännöksen tavoite ja sen asiayhteys, eikä ratkaisevaa ole se, millä tavoin kyseinen jäsenvaltio luokittelee kyseiset rikkomukset, sillä tämä luokittelu voi olla erilainen jäsenvaltiosta toiseen.

52 Ks. tuomio Latvijas Republikas Saeima (100 kohta) ja tuomio 7.3.2024, Endemol Shine Finland (C-740/22, EU:C:2024:216, 49 kohta). Ks. analogisesti yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (EYVL 1995, L 281, s. 31) 8 artiklan 5 kohdan osalta tuomio 24.9.2019, GC ym. (Arkaluonteisten tietojen poistaminen hakutulosten luettelosta) (C-136/17, EU:C:2019:773).

53 Ks. tuomio Latvijas Republikas Saeima (77–79 kohta), jossa noudatetaan tältä osin julkisasiamies Szpunarin ratkaisuehdotusta Latvijas Republikas Saeima (Liikennerikkomuksista määrättävät pisteet) (C-439/19, EU:C:2020:1054, 74–78 kohta).

54 On syytä muistaa, että direktiivissä 2016/680 tarkoitettuun ”*toimivaltaisten viranomaisten*” suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tätä direktiiviä, joka on lex specialis (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 34 kohta), eikä yleistä tietosuoja-asetusta, joka on lex generalis. Yleistä tietosuoja-asetusta ja erityisesti sen 10 artiklaa voidaan kuitenkin soveltaa, kun käsittelyn suorittavat yksityiset elimet (tai toimivaltaiset viranomaiset mutta muihin kuin direktiivissä 2016/680 esitettyihin tarkoituksiin).

55 Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 19 perustelukappale.

89. Unionin tuomioistuimen hyväksymillä kolmella niin sanotulla Engel-kriteerillä,[56] joita ovat rikkomuksen oikeudellinen luonnehdinta kansallisessa oikeudessa, rikkomuksen luonne ja sen seuraamuksen ankaruus, joka tekijälle voidaan määrätä, on siten merkitystä arvioitaessa, onko rikkomus luonteeltaan rikosoikeudellinen.

90. Vaikka onkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä arvioida näiden kriteerien valossa, ovatko pääasiassa kyseessä olevat tuomiot ja rikkomukset luonteeltaan rikosoikeudellisia yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetulla tavalla, unionin tuomioistuin voi antaessaan ennakkoratkaisun kuitenkin tehdä täsmennyksiä ohjatakseen kansallista tuomioistuinta tulkinnassa.[57]

91. Tarkastelen näin ollen kyseessä olevia rikkomuksia ja tuomioita näiden kolmen kriteerin kannalta.

– *Rikkomuksen oikeudellinen luonnehdinta kansallisessa oikeudessa*

92. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Itävallan oikeudessa ÖADR toteuttaa toimivaltaisen urheiluliiton osalta *kurinpitomenettelyjä*. Lisäksi Itävallan hallitus korosti istunnossa, että antidopingsäännöstö muodostaa oman järjestelmänsä, koska dopingrikkomuksissa on kyse asianomaisten urheiluliittojen sääntöjen, joita urheilijat sitoutuvat noudattamaan, rikkomisesta[58] eikä lain rikkomisesta.

93. Dopingrikkomusten luonnehdinta kansallisessa oikeudessa ei siis vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettua rikosoikeudellista luonnehdintaa.

94. Ensimmäisen Engel-kriteerin ulottuvuuteen on kuitenkin suhtauduttava tietyllä varauksella, koska jopa rikkomusten, joita ei kansallisessa oikeudessa pidetä ”rikosoikeudellisina”, osalta tällainen ominaislaatu voi kuitenkin seurata itse kyseessä olevan rikkomuksen luonteesta ja niiden seuraamusten ankaruudesta, joita siitä voi aiheutua.[59] Tämä pätee erityisesti antidopingsäännöstöön, koska käyttöön otettuun valtioiden väliseen järjestelmään osallistuu useita kansainvälisiä ja kansallisia toimijoita[60] ja koska jäsenvaltiot ovat sisällyttäneet WADC:n eri tavoin omiin oikeusjärjestyksiinsä. Antidopingsäännöstön täytäntöönpano vaihtelee siten väistämättä valtioittain erilaisista valtion organisaatiomalleista riippuen, vaikka näyttääkin siltä, että useimmissa jäsenvaltioissa kansallisilla antidopingorganisaatioilla ei ole tältä osin rikosoikeudellista toimivaltaa.[61]

56 Kriteerit on nimetty näin viittaamalla tuomioon, jossa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin totesi ne ensimmäisen kerran: Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 8.6.1976, Engel v. Alankomaat (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071, 82 kohta). Unionin tuomioistuin hyväksyi nämä kriteerit muun muassa 5.6.2012 antamassaan tuomiossa Bonda (C-489/10, EU:C:2012:319, 37 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Ks. myös tuomio Latvijas Republikas Saeima (85 ja 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

57 Ks. tuomio 20.3.2018, Menci (C-524/15, EU:C:2018:197, 27 kohta) ja tuomio 14.9.2023, Volkswagen Group Italia ja Volkswagen Aktiengesellschaft (C-27/22, EU:C:2023:663, 46 kohta).

58 Liittyessään urheilujärjestöihin ja osallistuessaan urheilutapahtumiin ja -kilpailuihin ammattilaisurheilijat sitoutuvat (sopimuksella tai antamalla suostumuksensa) olemaan käyttämättä dopingia.

59 Ks. tuomio Latvijas Republikas Saeima (88 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Kansainvälisten ja kansallisten urheiluliittojen lisäksi on paikallaan mainita kansallisella tasolla nimetyt toimivaltaiset elimet ja niistä kansalliset antidopingorganisaatiot, jotka kukin maa on nimennyt kansallisella tasolla antidopingohjelmista pääasiallisesti vastaaviksi viranomaisiksi ja jotka on lueteltu WADAn verkkosivustolla (Ks. kansallisten antidopingorganisaatioiden ohjelma, saatavilla osoitteessa: https://www.wada-ama.org/fr/programme-des-onad).

61 Ks. koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosasto (Euroopan komissio), van der Sloot, B., Paun, M., Leenes, R. ym., *Anti-doping & Data Protection: An evaluation of the anti-doping laws and practices in the EU Member States in light of the General Data Protection Regulation*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2017, erityisesti s. 58, saatavilla osoitteessa https://data.europa.eu/doi/10.2766/042641.

95. Näin ollen on tarkasteltava kahta muuta Engel-kriteeriä.

– *Rikkomuksen luonne*

96. Toinen kriteeri edellyttää sen tarkastamista, onko kyseessä olevasta rikkomuksesta määrättävän seuraamuksen tarkoituksena rankaiseminen, ilman että pelkästään se seikka, että sillä on myös ennalta ehkäisevä tarkoitus, olisi omiaan poistamaan sen luokittelun rikosoikeudelliseksi seuraamukseksi. Rikosoikeudellisille seuraamuksille on nimittäin luonteenomaista, että niillä pyritään sekä rankaisemaan lainvastaisesta menettelystä että ehkäisemään sitä ennalta. Sitä vastoin toimenpide, joka rajoittuu vain kyseisestä rikkomuksesta aiheutuneen vahingon korvaamiseen, ei ole luonteeltaan rikosoikeudellinen.[62]

97. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että dopingrikkomuksia vastaa kaksi seuraamusten luokkaa.

98. Yhtäältä kyse on kilpailutulosten mitätöimisestä ja palkintojen menettämisestä, jolloin peritään takaisin voitot, jotta ne voidaan osoittaa niille urheilijoille, joilla olisi ollut niihin oikeus, jos seuraamuksen kohteeksi joutunut urheilija ei olisi osallistunut kilpailuun. Tällaisella seuraamuksella näytetään vastattavan ”pelisääntöjen” (lex sportiva) rikkomiseen, ja sillä voidaan katsoa pyrittävän ennen kaikkea palauttamaan kilpailujen rehellisyys,[63] vaikka tällä ei mitenkään poisteta sen rangaistusluonnetta kyseisen urheilijan osalta.

99. Toisaalta kyse on kiellosta osallistua urheilukilpailuihin, ja se voi kestää joitakin kuukausia ja useita vuosia tai – kuten yhden pääasian valittajan tapauksessa – merkitä jopa elinikäistä toimintakieltoa kaikissa kilpailuissa. Toimintakielto voidaan varmasti nähdä pyrkimyksenä osoittaa väärin tehneelle urheilijalle halveksuntaa, jotta tämä poistettaisiin urheilijoiden yhteisöstä tai suljettaisiin sen ulkopuolelle, ja tällä tavoin säilyttää yhteisön integriteetti. Sillä on kuitenkin tarkoitus myös määrätä seuraamus urheilijalle, joka on rikkonut antidopingsääntöjä, joita hän oli sitoutunut noudattamaan, sekä tekemään tällainen menettely muille urheilijoille vähemmän houkuttelevaksi.

100. Näiden dopingseuraamusten tai ainakin kilpailuja koskevien toimintakieltojen ensisijaisena tavoitteena ei siis näytä olevan rikkomuksesta kolmansille aiheutuneen vahingon korvaaminen vaan seuraamuksen määrääminen kyseisen urheilijan menettelystä, mikä vastaa rikostuomion tavoitetta.[64] Tässä suhteessa antidopingsäännöstöllä on rankaiseva tarkoitus, vaikka se ei olekaan osa rikoslainsäädäntöä.[65]

62 Ks. tuomio 20.3.2018, Garlsson Real Estate ym. (C-537/16, EU:C:2018:193, 33 kohta); tuomio 20.3.2018, Latvijas Republikas Saeima (89 kohta); tuomio 23.3.2023, Dual Prod (C-412/21, EU:C:2023:234, 30 kohta); tuomio 4.5.2023, MV – 98 (C-97/21, EU:C:2023:371, 42 kohta) ja tuomio 14.9.2023, Vinal (C-820/21, EU:C:2023:667, 50 kohta).

63 Ks. Diakité, A., ”Chapitre 2. La mise en œuvre des sanctions applicables aux athlètes à l’épreuve du respect des droits fondamentaux” teoksessa *La mise en œuvre du Code mondial antidopage par les États*, Bruylant, Bryssel, 2023 (1. painos), 1145 kohta ja Rouiller, C., ”Avis de droit sur la compatibilité de l’article 10.2 du Code mondial antidopage avec les principes fondamentaux du droit national suisse”, 25.10.2005, s. 20– (saatavilla osoitteessa https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/Compatibilit%C3%A9_droit_suisse_Document_entier.pdf).

64 Ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, jossa otetaan huomioon määrätyn seuraamuksen (rankaiseva tai korjaava) tarkoitus (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.11.2006, Jussila v. Suomi, CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, 38 kohta).

65 Ks. vastaavasti Diakité, A., ”Chapitre 2. La mise en œuvre des sanctions applicables aux athlètes à l’épreuve du respect des droits fondamentaux” teoksessa *La mise en œuvre du Code mondial antidopage par les États*, Bruylant, Bryssel, 2023 (1. painos), s. 501–, erityisesti 1143 kohta.

101. Rikosoikeudelliseksi luokittelu tämän toisen Engel-kriteerin perusteella voi kuitenkin herättää kahdenlaisia epäilyjä.

102. Ensimmäinen epäily johtuu toteamuksesta, jonka mukaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on arvioinut kurinpitomenettelyjä pikemminkin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan yksityisoikeudellisen osan kannalta,[66] paitsi esimerkiksi silloin, kun henkilö määrätään menettämään vapautensa ja seuraamus on riittävän ankara.[67]

103. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoo erityisesti, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan yksityisoikeudellista osaa voidaan soveltaa ”ammatinharjoittamista koskevan oikeuden peruuttamista koskeviin riitoihin”,[68] myös urheilun alalla.[69]

104. Ammatinharjoittamisen kiellon rikosoikeudellinen luonne ei siis ole läheskään itsestään selvä.

105. Nähdäkseni tästä ei kuitenkaan voi automaattisesti ja absoluuttisesti päätellä, että kurinpitoseuraamus, joka johtaa toimintakieltoon urheilukilpailuissa, ei voisi koskaan kuulua rikosoikeuden alaan.

106. Tällainen lähestymistapa vaikuttaa puhtaasti muodolliselta.

107. Lisäksi on huomattava, etteivät Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan kaksi osaa, yksityis- ja rikosoikeudellinen osa, ole välttämättä toisensa poissulkevia.[70]

108. On myös syytä pitää mielessä, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin tarkastelee kyseessä olevan rikkomuksen rikosoikeudellista tai yksityisoikeudellista luonnetta sille esitettyjen väitteiden kannalta ja sen arvioimiseksi, sovelletaanko Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitettujen oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien takeiden yksityisoikeudellista (1 kappale) vai rikosoikeudellista (1–3 kappale) osaa.

66 Ks. yhteenveto asiaa koskevasta oikeuskäytännöstä: Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.11.2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugali (CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 123 kohta) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 5.3.2020, Peleki v. Kreikka (CE:ECHR:2020:0305JUD006929112, 35 kohta). Ks. myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen entisen presidentin 13.10.2019 antama lausunto Maailman antidopingsäännöstöstä (säännöstön luonnos 2021), Costa, J.-P., erityisesti s. 5–, saatavilla osoitteessa https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/avis_2019_code_mondial_13_octobre.pdf

67 Asiassa Engel kyseessä olleiden sotilasrikosten, jotka merkitsivät määräämistä muutamaksi kuukaudeksi kurinpitoyksikköön, katsottiin kuuluvan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan rikosoikeudellisen osan soveltamisalaan (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 8.6.1976, Engel ym. v. Alankomaat, CE:ECHR:1976:0608JUD000510071, 85 kohta).

68 Ks. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan yksityisoikeudellisen osan soveltamisesta korporatiivisissa elimissä käytyihin kurinpitomenettelyihin, joissa on suoraan kyse oikeudesta ammatinharjoittamiseen, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 22.7.2021, Reczkowicz v. Puola (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, 183–185 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), joka koskee tuomareita ja asianajajia; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.6.1981, Le Compte, Van Leuven ja De Meyere v. Belgia (CE:ECHR:1981:0623JUD000687875, 41–51 kohta), joka koskee lääkäreitä; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 27.6.1997, Philis v. Kreikka (nro 2) (CE:ECHR:1997:0627JUD001977392, 45 kohta), joka koskee insinööriä, ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 5.3.2020, Peleki v. Kreikka (CE:ECHR:2020:0305JUD006929112, 39 kohta), joka koskee notaaria.

69 Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 2.10.2018, Mutu ja Pechstein v. Sveitsi (CE:ECHR:2018:1002JUD004057510); Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 3.9.2019, Bakker v. Sveitsi (CE:ECHR:2019:0903DEC000719807); Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 28.1.2020, Ali Rıza ym. v. Turkki (CE:ECHR:2020:0128JUD003022610, 153–161 kohta); Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.5.2021, Sedat Doğan v. Turkki (CE:ECHR:2021:0518JUD004890914, 20 kohta) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.5.2021, Naki ja AMED Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği v. Turkki (CE:ECHR:2021:0518JUD004892416, 20 kohta). Ks. myös viimeaikainen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 10.7.2025, Semenya v. Sveitsi (CE:ECHR:2025:0710JUD001093421, erityisesti 161 kohta).

70 Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 10.2.1983, Albert ja Le Compte v. Belgia (CE:ECHR:1983:0210JUD000729975, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen); Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.11.2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugali (CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 121 kohta) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 1.6.2023, Grosam v. Tšekki (CE:ECHR:2023:0601JUD001975013, 112 kohta).

109. Sen sijaan yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan yhteydessä on arvioitava, onko tuomio tai rikkomus rikosoikeudellinen sen selvittämiseksi, koskeeko kyseessä oleva käsittely (tässä julkaiseminen) tietoa, jolle on annettava vahvempi suoja, mikä edellyttää viranomaisen suorittamaa valvontaa. Mikään ei myöskään estä omaksumasta laajempaa tulkintaa, jolla varmistetaan kyseessä olevien oikeuksien ja vapauksien vahvempi suoja.[71] Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis tässä yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan yhteydessä arvioitava, täyttyvätkö Engel-kriteerit ja erityisesti rikkomuksen luonnetta koskeva toinen kriteeri.

110. Toinen epäily liittyy siihen, että dopingrikkomukset ja -tuomiot koskevat vain erityistä henkilöryhmää eli urheilijoita, samalla tavoin kuin kurinpitoseuraamukset, joilla pyritään yleensä varmistamaan, että ryhmän jäsenet noudattavat sen omia menettelysääntöjä.[72] Tällaisilla säännöillä on tarkoitus suojata ammattikunnan kunniaa ja mainetta ja säilyttää yleisön luottamus kyseiseen ammattikuntaan.[73]

111. Tällaisen toteamuksen perusteella rikkomus voitaisiin siinä mielessä luokitella kurinpitorikkomukseksi, että sitä sovelletaan tiettyihin erityisissä säännöissä tarkoitettuihin henkilöihin. Tässä suhteessa nyt käsiteltävä asia eroaa tuomiossa Latvijas Republikas Saeima kyseessä olleesta asiasta, jossa liikennerikkomuspisteiden määrääminen perustui yleisesti sovellettavaan säännökseen.[74]

112. Luokittelu yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetuksi rikokseksi ei kuitenkaan ole poissuljettua. Jos kurinpitosäännöstöille ominainen rajatumpi ulottuvuus riittäisi estämään rikkomuksen luokittelun rikosoikeudelliseksi, palattaisiin jälleen puhtaasti muodolliseen tätä käsitettä koskevaan lähestymistapaan. Tällainen lähestymistapa sopii huonosti yhteen sen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan rikkomuksen luonteen määrittämiseksi on tarkasteltava seuraamuksen rankaisevaa tai ennalta ehkäisevää tarkoitusta eikä puhtaasti korjaavaa tarkoitusta.

113. Kuten edellä on todettu,[75] tässä tapauksessa dopingtuomioiden tarkoituksena ei ole korjata kyseessä olevista rikkomuksista mahdollisesti aiheutuneita vahinkoja (tai ei pelkästään, jos arvioidaan urheilijoiden yhteisölle aiheutunutta vahinkoa), vaan niillä on sen sijaan rankaiseva tarkoitus, jonka vuoksi ne ovat tälle toiselle kriteerille oikeuskäytännössä annetun tulkinnan mukaisesti ”rikostuomioita” riippumatta siitä, onko sovellettava säännös yleisesti sovellettava vai ei. On myös huomattava, että urheilun kansainvälinen välitystuomioistuin (Sveitsi), joka on välimies- tai sovittelumenettelyä urheilumaailmassa tarjoava kansainvälinen elin, pitää tarvittaessa dopingseuraamuksia rikosoikeudellisen seuraamuksen kaltaisina.[76]

71 Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 22.12.2020, Gestur Jónsson ja Ragnar Halldór Hall v. Islanti (CE:ECHR:2020:1222JUD006827314, 93 kohta).

72 Kääntäen se, että sääntö, jolla määrätään seuraamus tietystä rikkomuksesta, on osoitettu kaikille kansalaisille, puoltaa seuraamuksen luonnehdintaa rikosoikeudelliseksi (ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 21.2.1984, Öztürk v. Saksa, CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, 53 kohta).

73 Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.11.2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugali (CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 125 kohta).

74 Se poikkeaa myös tosiseikoista, joista oli kyse 20.3.2018 annetussa tuomiossa Garlsson Real Estate ym. (C-537/16, EU:C:2018:193), jossa lainvastaisesta markkinoiden manipuloinnista määrätty hallinnollinen seuraamusmaksu perustui yleisesti sovellettavaan lainsäädäntöön.

75 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 100 kohta.

76 Urheilun kansainvälinen välitystuomioistuin 9.8.1999, nro 98/222, B. v. International Triathlon Union (ITU) (43 kohta), saatavilla osoitteessa https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/222.pdf. Ks. vastaavasti myös Soek, J., *The strict liability principle and the human rights of the athlets in doping cases*, T.M.C. Asser Press, Haag, 2006, erityisesti s. 272, jossa todetaan, että vaikka urheiluliittojen ja -järjestöjen soveltama antidopingia koskeva kurinpito-oikeus ei itsessään ole rikosoikeutta, sitä voidaan joissakin tapauksissa pitää rangaistusjärjestelmänä, jossa voidaan soveltaa rikosoikeuden periaatteita.

114. Lisäksi jotkin dopingrikkomukset, kuten kiellettyjen aineiden kauppa, voivat johtaa seuraamuksiin, joka kuuluvat sekä antidopingsäännöstön että kansallisen rikoslainsäädännön piiriin. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan se, että toimet, jotka voivat johtaa kurinpitoseuraamukseen, ovat myös rikoksia, ei ole riittävä peruste katsoa, että kurinpitosääntöjen mukaan vastuussa olevaa henkilöä ”syytetään” rikoksesta.[77] Nähdäkseni tämä voisi kuitenkin olla toisen Engel-kriteerin yhteydessä huomioon otettava seikka.

115. Esitetyistä varauksista huolimatta katson tässä vaiheessa, ettei näin ollen voida pitää poissuljettuna, että joitakin dopingrikkomuksia voidaan niiden rankaisevan tai ennalta ehkäisevän luonteen vuoksi pitää yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetulla tavalla rikosoikeudellisina.

– *Seuraamuksen ankaruus*

116. Tätä kolmatta Engel-kriteeriä on arvioitava asian kannalta merkityksellisissä säännöksissä säädetyn enimmäisrangaistuksen perusteella.[78]

117. Seuraamuksen ankaruus vaihtelee tehdyn dopingrikkomuksen mukaan. Esimerkiksi määrätyn toimintakiellon pituus riippuu kyseessä olevasta dopingrikkomuksesta. Vastaavasti teon uusimisella ja tekijän tarkoituksella voi olla tässä suhteessa merkitystä.[79]

118. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että tässä tapauksessa voi olla kyseessä ”monivuotinen tai elinikäinen toimintakielto kaikissa (kansallisissa ja kansainvälisissä) kilpailuissa”, mikä voi siis johtaa lopulliseen kieltoon harjoittaa urheilijan ammattia.

119. On selvää, ettei kyseessä ole vapausrangaistus. Tämä ei kuitenkaan ole ratkaisevaa, sillä ”se, että merkitys on vähäinen, ei voi poistaa rikkomuksen rikosoikeudellista luonnetta”.[80] Lisäksi henkilön ura ammattilaisurheilijana voi toimintakiellon kestosta riippuen päättyä, kun otetaan huomioon muun muassa asianomaisten henkilöiden ikä ja toteamus, jonka mukaan ura on etenkin tietyissä urheilulajeissa suhteellisen lyhyt.

120. Tämän mahdollisesti ”elinikäisen” toimintakiellon lisäksi henkilön on käytännössä mahdoton löytää uutta työtä urheilun alalla, kun otetaan huomioon kielto harjoittaa yhteistoimintaa toimintakieltoon asetetun henkilön kanssa koko toimintakiellon keston ajan.

121. Henkilölle aiheutuvien taloudellisten seurausten lisäksi häneen kohdistuu myös yhteiskunnan paheksuntaa ja leimautumista sekä julkisella että yksityisellä elämänalueella.

122. Mielestäni tästä seuraa, että tällainen seuraamus on ankaruudeltaan sellainen, että se voi *vaikutukseltaan vastata* yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettua *rikostuomiota*, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin kussakin yksittäistapauksessa arvioitava.

77 Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 5.3.2020, Peleki v. Kreikka (CE:ECHR:2020:0305JUD006929112, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

78 Ks. tuomio 4.5.2023, MV – 98 (C-97/21, EU:C:2023:371, 46 kohta) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 9.10.2003, Ezeh ja Connors v. Yhdistynyt kuningaskunta (CE:ECHR:2003:1009JUD003966598, 120 kohta).

79 Ks. seuraamusjärjestelmästä WACD:n 10 artikla. Ks. myös Soek, J., *The strict liability principle and the human rights of the athlets in doping cases*, T.M.C. Asser Press, Haag, 2006, erityisesti s. 195–.

80 Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 22.12.2020, Gestur Jónsson ja Ragnar Halldór Hall v. Islanti (CE:ECHR:2020:1222JUD006827314, 78 kohta), joka koskee oikeusalan ammattilaisten istunnossa tekemiä virheitä.

123. Tämän vuoksi katson, että lähtökohtaisesti dopingrikkomusten ja -tuomioiden pitäisi katsoa kuuluvan kurinpidollisiin kysymyksiin, paitsi jos tuomio on niin ankara, että se liittyy rikosoikeuden alaan. Tällainen arviointi, jota ei voida kyseenalaistaa pelkästään rikkomuksen luonnehdinnalla kansallisessa oikeudessa, liittyy myös tuomion rankaisevaan ja ennalta ehkäisevään tarkoitukseen, joka tekee rikkomuksesta luonteeltaan rikosoikeudellisen. Nähdäkseni tässä yhteydessä elinikäinen kielto osallistua kaikkiin kilpailuihin voisi siksi olla *rikosoikeudellista seuraamusta vaikutukseltaan vastaava seuraamus*, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artikla voi tulla sovellettavaksi.

124. Totean vielä, etten ole vakuuttanut NADAn väitteestä, jossa varoitetaan kaikille ammatillisille yhdistyksille koituvista seurauksista, joita aiheutuisi sovellettaessa yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa kurinpitorikkomuksiin ja -tuomioihin liittyvien tietojen käsittelyyn. Tässä ei nimittäin ole kyse siitä, että kaikista kurinpitorikkomuksista ja -tuomioista tulisi yleisellä ja abstraktilla tavalla rikosoikeudellisia. Edellä esitetty tarkastelu osoittaa, että arviointi on tehtävä kunkin yksittäistapauksen olosuhteiden perusteella, ottaen huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan tulkinnan, joka edellyttää vahvempaa suojaa silloin, kun kyse on sen soveltamisalaan kuuluvasta ”rikosrekisteristä”. Tällaisiin ”rikosoikeudellisiksi” luokiteltaviin rikkomuksiin ja tuomioihin liittyvien tietojen käsittelyn oikeusperusta voi olla myös unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä, jossa säädetään ”asianmukaisista suojatoimista”.

Viidettä kysymystä koskeva päätelmä

125. Mielestäni viidenteen kysymykseen on vastattava, että yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa on tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa kansallisessa antidopingsäännöstössä tarkoitettuihin tuomioihin tai rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyyn, jos riippumatta näiden rikkomusten luonnehdinnasta kansallisessa oikeudessa niistä määrättävillä tuomioilla on rankaiseva tarkoitus ja ne ovat niin ankaria, että ne vastaavat vaikutukseltaan rikosoikeudellista seuraamusta, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

Kuudes kysymys

126. Jos viidenteen kysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko sellaisen viranomaisen toiminta tai päätökset, jolle on yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan nojalla annettu tehtäväksi rikostuomioihin ja rikoksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittelyn valvonta, saatettava tuomioistuinvalvonnan piiriin.

127. Ensinnäkin on syytä täsmentää, että kyseessä oleva viranomainen on yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettu ”viranomainen”, jota ei pidä sekoittaa yleisen tietosuoja-asetuksen 51 artiklassa tarkoitettuun ”valvontaviranomaiseen”.[81] On myös huomattava, että rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittely voidaan suorittaa vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja

[81] Tässä kyseisessä säännöksessä tarkoitettu valvontaviranomainen on Itävallan tietosuojaviranomainen.

vapauksien suojelemiseksi.[82] Vastausta tähän kysymykseen on siten tarkasteltava yhdessä jäljempänä käsiteltäviin kolmanteen ja neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen annettavien vastausten kanssa.[83]

128. Toiseksi on todettava, ettei yleiseen tietosuoja-asetukseen sisälly asetuksen 10 artiklassa tarkoitetun ”viranomaisen” tai ”viranomaisen valvonnan” määritelmää. Jäsenvaltioiden on määritettävä, mikä elin valvoo viranomaisena henkilötietojen käsittelyä yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa. Kuten komissio toteaa, ei ole poissuljettua, että useita yksiköitä voitaisiin pitää sellaisina, eikä kyse ole välttämättä ”rekisterinpitäjästä”.

129. Kolmanneksi pitää paikkansa, ettei yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan sanamuodossa sellaisenaan säädetä tämän viranomaisen toiminnan tai päätösten tuomioistuinvalvonnasta. Kyseisen säännöksen asiayhteyteen perustuva tulkinta kuitenkin puoltaa tällaista valvontaa, jos rekisteröidyt haluavat vedota oikeuksiinsa. Katson useiden asian käsittelyyn osallistuneiden tavoin, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvien toimien valvonnassa, myös silloin kun valvonta on seurausta yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetun viranomaisen päätöksestä, on noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen 79 artiklan 1 kohtaa, vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei viittaakaan siihen kysymyksessään. Tämän säännöksen mukaan jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, jos hän katsoo, että hänen tähän asetukseen perustuvia oikeuksiaan on loukattu sen takia, ettei hänen henkilötietojensa käsittelyssä ole noudatettu tätä asetusta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta hallinnollisten muutoksenhakukeinojen tai muiden kuin oikeudellisten oikeussuojakeinojen käyttöä, mukaan lukien tämän asetuksen 77 artiklaan perustuva oikeus tehdä kantelu valvontaviranomaiselle. Kuten Suomen hallitus korostaa, se, että on olemassa tehokas tuomioistuinvalvonta, jonka avulla on tarkoitus taata unionin oikeuden noudattaminen, kuuluu sellaisenaan erottamattomasti oikeusvaltioon.

130. Neljänneksi tämän tulkinnan vahvistaa yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan tarkoitus, jona on varmistaa parempi suoja sellaista käsittelyä vastaan, joka kyseisten tietojen erityisen arkaluontoisuuden vuoksi voi merkitä erityisen vakavaa puuttumista yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa koskeviin perusoikeuksiin.[84] Yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan tulkinta, jonka mukaan tässä säännöksessä tarkoitetun viranomaisen toiminta tai päätökset jätettäisiin lähtökohtaisesti ja yleisesti kaiken tuomioistuinvalvonnan ulkopuolelle, olisi näiden tavoitteiden vastainen.

131. Koska kyseessä olevan viranomaisen toiminnasta tai päätöksistä ei ole tarkempia selvityksiä, mielestäni kuudenteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa, luettuna asetuksen 79 artiklan 1 kohdan valossa, on tulkittava siten, että sellaisen viranomaisen toiminta tai päätökset, jolle on tämän säännöksen nojalla annettu tehtäväksi rikostuomioihin ja rikoksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittelyn valvonta, on voitava saattaa tuomioistuinvalvonnan piiriin.

82 Ks. tapauksesta, jossa on kyse siitä, annetaanko rikosrekisteriin pääsyn edellytyksiä koskevassa kansallisessa oikeudessa riittävät takeet, asia komissio v. Unkari (Unionin arvot) (C-769/22, 2023/C 54/19) (EUVL 2023, C 54, s. 16), joka on vireillä tämän ratkaisuehdotuksen laatimisajankohtana, ja julkisasiamies Ćapetan 5.6.2025 tässä asiassa esittämä ratkaisuehdotus (EU:C:2025:408, erityisesti 356–359 kohta).

83 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 132–180 kohta.

84 Ks. tuomio Latvijas Republikas Saeima (74 ja 75 kohta).

Kolmas ja neljäs kysymys

132. Näillä kahdella kysymyksellään, joita voidaan tarkastella yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensinnäkin, voidaanko yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a ja c alakohtaa ja 6 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa tulkita siten, että ne ovat esteenä kansallisille antidopingorganisaatioille kansallisessa lainsäädännössä asetetulle velvollisuudelle julkaista kyseessä olevat henkilötiedot, erityisesti niiden urheilijoiden nimet, joille on määrätty seuraamus antidopingsäännöstön rikkomisesta, asetetun toimintakiellon pituus ja sen perustelut.

133. Toiseksi se kysyy, edellytetäänkö yleisessä tietosuoja-asetuksessa, että ennen julkaisemista rekisterinpitäjä punnitsee tapauskohtaisesti kyseessä olevia etuja, vai riittääkö lainsäätäjän säätämä oikeasuhteisuuden arviointi.

Kyseisen julkaisemisen oikeasuhteisuus

134. Kansallinen lainsäätäjä on säätänyt ADBG:ssä tiettyjen tietojen (urheilijan nimi ja toimintakiellon pituus ja perustelut) julkaisemisesta maksutta [85] niiden saattamiseksi liittovaltion urheilun kattojärjestön, urheilujärjestöjen, urheilijoiden, muiden henkilöiden (tukihenkilöiden) ja kilpailujen järjestäjien sekä yleisön saataville ilman, että niistä voidaan päätellä henkilön terveystietoja. Lisäksi säädetään, että julkaistavat tiedot voidaan jättää saattamatta yleisön saataville vain, jos kyseessä oleva henkilö on harrasteurheilija, erityisen haavoittuvassa asemassa oleva henkilö (alaikäinen) tai henkilö, joka on merkittävästi edistänyt mahdollisten dopingrikkomusten paljastumista antamalla tietoja tai muita vihjeitä. Ellen erehdy, tässä tapauksessa ADBG:ssä ei nimenomaisesti säädetä mahdollisesti kyseessä olevan kielletyn aineen mainitsemisesta eikä myöskään julkaisemisesta verkossa.

135. Käytännössä NADA ja ÖADR ovat panneet tämän lainsäädännön täytäntöön julkaisemalla verkossa tiedot ammattilaisurheilijoista ja ÖADR myös julkaisemalla maininnan mahdollisesti kyseessä olevasta kielletystä aineesta.

– *Alustavat toteamukset ja periaatteiden esittely*

136. On huomattava, että yleisen tietosuoja-asetuksen tavoitteena, sellaisena kuin se ilmenee kyseisen asetuksen 1 artiklasta ja sen johdanto-osan ensimmäisestä ja kymmenennestä perustelukappaleesta, on eritoten varmistaa luonnollisten henkilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien, erityisesti heidän henkilötietojen käsittelyyn liittyvän yksityisyyttä koskevan oikeutensa, korkeatasoinen suoja, joka vahvistetaan perusoikeuskirjan 8 artiklan 1 kohdassa ja SEUT 16 artiklan 1 kohdassa ja liittyy läheisesti perusoikeuskirjan 7 artiklassa vahvistettuun yksityiselämän kunnioittamista koskevaan oikeuteen.

137. Yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa koskevat perusoikeudet, jotka taataan perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa, eivät ole ehdottomia oikeuksia. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan rajoituksia voidaan siis tehdä, jos niistä säädetään lailla ja niissä kunnioitetaan perusoikeuksien keskeistä sisältöä sekä suhteellisuusperiaatetta. [86]

[85] Ks. ADBG:n 5 §:n 6 momentin 4 kohta.

[86] Ks. tuomio Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

138. Tässä tapauksessa asianomaisten urheilijoiden henkilötiedot julkaistaan kansallisessa lainsäädännössä rekisterinpitäjille asetetun *lakisääteisen velvoitteen* perusteella. [87]

139. Näin ollen tämän tietojenkäsittelyn voidaan katsoa kuuluvan tilanteeseen, josta säädetään yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa, jonka mukaan käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Koska dopingin torjuntaa voitaisiin pitää yleistä etua koskevan tehtävän suorittamisena, [88] kyseinen käsittely voi kuulua myös yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuun tilanteeseen. Ei kuitenkaan ole tarpeen ratkaista, kumpi näistä lainmukaisuuden edellytyksistä on sovellettavissa käsiteltävässä asiassa vai sovelletaanko molempia. [89]

140. *Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa* täsmennetään näiden kahden yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitettujen käsittelyn lainmukaisuutta koskevan tilanteen osalta, että käsittelyn on perustuttava unionin oikeuteen tai rekisterinpitäjään sovellettavaan jäsenvaltion lainsäädäntöön ja että tämän oikeusperustan on täytettävä *yleisen edun mukainen tavoite* ja oltava *oikeasuhteinen* sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

141. Vastaavasti kaikessa henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava *yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa* säädettyjä periaatteita ja erityisesti kyseisen säännöksen a ja c alakohdassa mainittuja lainmukaisuuden ja ”tietojen minimoinnin” periaatetta. Tietojen minimoinnin periaatteen mukaan henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja ne on rajattava siihen, mikä on tarpeen niitä tarkoituksia varten, joita varten niitä käsitellään, mikä on ilmaus suhteellisuusperiaatteesta. [90]

142. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät kysymykset edellyttävät siten sen selvittämistä, täyttääkö kansallinen lainsäädäntö kyseisen käsittelyn oikeusperustana näistä säännöksistä johtuvat vaatimukset, eli täyttääkö se yleisen edun mukaisen tavoitteen ja onko se oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

143. Nyt käsiteltävässä asiassa dopingin torjumiseksi urheilussa – mikä on varmasti yleisen edun mukainen tavoite – määrätään seuraamuksia dopingrikkomuksista. Lisäksi kyseiset henkilötiedot ilmaistaan yleisölle, millä pyritään asianosaisten ja Itävallan hallituksen istunnossa mainitsemiin kahteen aivan yhtä oikeutettuun tavoitteeseen. Yhtäältä tavoitteena on tehdä dopingrikkomukset urheilijoiden kannalta *vähemmän houkutteleviksi* ja siten estää dopingin käyttö urheilussa. Toisaalta tavoitteena on *estää* antidopingsääntöjen *kiertäminen* ilmoittamalla kaikille niille, jotka saattaisivat sponsoroida kyseistä urheilijaa tai palkata hänet, että hänet on määrätty toimintakieltoon. [91]

87 NADA ja ÖADR ovat velvollisia julkaisemaan kyseiset tiedot ADBG:n 5 §:n 6 momentin 4 kohdan ja 21 §:n 3 momentin mukaan.

88 Tätä ei ole riitautettu esillä olevassa asiassa, ja kyseessä vaikuttaa kiistatta olevan yleistä etua koskeva tehtävä, kun otetaan huomioon antidopingsäännöstöillä tavoiteltu yleinen etu (ks. tuomio Meca-Medina ja Majcen v. komissio, 43 kohta).

89 Sama käsittely voi täyttää useamman oikeutetun perusteen käsittelylle (ks. tuomio 3.4.2025, Ministerstvo zdravotnictví (Oikeushenkilön edustajaa koskevat tiedot), C-710/23, EU:C:2025:231, 42 kohta) ja yksi näistä oikeutetuista perusteista riittää (ks. tuomio Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, 71 kohta ja tuomio 12.9.2024, HTB Neunte Immobilien Portfolio ja Ökorenta Neue Energien Ökostabil IV, C-17/22 ja C-18/22, EU:C:2024:738, 38 kohta).

90 Ks. tuomio Latvijas Republikas Saeima (98 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

91 Nämä kaksi tavoitetta vastaavat myös tavoitteita, jotka WADA mainitsee yhteydenpidossaan 29 artiklan mukaisen työryhmän kanssa ja jotka on sisällytetty [WADAn] kansainvälisestä standardista henkilötietojen suojaamiseksi, WADAn säännöstön niitä koskevista säännöistä ja muista yksityisyyttä koskevista kysymyksistä, jotka liittyvät WADAn ja (kansallisten) antidopingorganisaatioiden suorittamaan dopingin torjuntaan urheilussa, 6.2.2009 annettuun toiseen lausuntoon 4/2009 (seuraamuksia koskeva 3.6 kohta) (jäljempänä lausunto 4/2009).

144. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen selvitettävä, *voidaanko* kyseistä käsittelyä koskevalla kansallisella säännöstöllä, sellaisena kuin NADA ja ÖADR ovat panneet sen täytäntöön, edistää sillä asetettujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden toteuttamista ja onko se *tarpeellinen ja oikeasuhteinen* näihin tavoitteisiin nähden, ja unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa sille tarvittavat tulkintaohjeet.

– *Se, voidaanko asetetut tavoitteet saavuttaa julkaisemisella*

145. Mielestäni voidaan ilman suurempia vaikeuksia todeta, että kyseisten tietojen julkaisemisella voidaan saavuttaa molemmat asetetut tavoitteet.

146. Ensinnäkin sillä, että seuraamuksen kohteena olevan urheilijan nimi sekä hänen toimintakieltonsa perustelut ja pituus julkaistaan, annetaan yleisölle tiedoksi, ettei dopingin käyttö jää rankaisematta ja että siihen liittyy paitsi seuraamuksia myös toimintakieltoon määrätyn henkilön nimen julkaiseminen. Tämä on omiaan kannustamaan yleisöä, myös ammattilais- tai harrasteurheilijoita, pidättäytymään antidopingsääntöjen rikkomisesta ja on näin ollen tavoitellun ehkäisevän ja estävän vaikutuksen mukaista.

147. Toiseksi toimintakiellon julkaisemisella voidaan myös ilmoittaa henkilöille, jotka saattavat haluta palkata asianomaisen urheilijan mihin tahansa urheiluun liittyvään tehtävään, että hänet on määrätty toimintakieltoon ja ettei hänen pitäisi toimia urheilutehtävissä. Lisäksi myös yhteistoiminta toimintakieltoon asetetun urheilijan kanssa merkitsee antidopingsäännöstön rikkomista.[92] Tällaisella julkaisemisella voidaan siten auttaa estämään, ettei säännöstöä rikota tietämättömyyden vuoksi.

148. Sen sijaan en ymmärrä, miten mahdollisesti kyseessä olevan kielletyn aineen maininnalla, josta ei ole nimenomaisesti säädetty kansallisessa lainsäädännössä mutta jonka ÖADR julkaisee, voidaan saavuttaa asetetut tavoitteet. Sen enempää tavoiteltu ehkäisevä vaikutus kuin tavoite estää antidopingsääntöjen kiertäminen eivät edellytä todetun rikkomuksen näin yksityiskohtaista kuvaamista.

– *Julkaisemisen tarpeellisuus asetettujen tavoitteiden valossa*

149. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 39 perustelukappaleen mukaan kyseessä olevan käsittelyn välttämättömyyden tarkistaminen asetettujen tavoitteiden kannalta edellyttää sen tarkistamista, onko olemassa perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa taattuja yksityiselämän kunnioitusta ja henkilötietojen suojaa koskevia oikeuksia vähemmän rajoittavia vaihtoehtoisia keinoja, joilla asetettu tavoite voidaan saavuttaa yhtä tehokkaasti.[93]

150. Ehkäisevää vaikutusta koskevan tavoitteen osalta kyseisten urheilijoiden nimien ilmaiseminen yleisölle ei vaikuta olevan kaikissa tapauksissa ehdottoman välttämätöntä.

151. Ehkäisevä vaikutus on kyllä entistä tehokkaampi, jos varsinkin tunnetun urheilijan tapauksessa seuraamuksiin liittyy hänen nimensä julkistaminen. Huippu-urheilijoilla, jotka ovat jossain määrin tunnettuja, on tässä suhteessa erityinen vastuu, ja heidän nimiensä julkistaminen voi siksi olla sitäkin tärkeämpää asetetun tavoitteen kannalta.

92 ADBG:n 1 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan se, että urheilija on yhteydessä kiellon tai seuraamuksen kohteena olevaan tukihenkilöön, voi olla dopingrikkomus.

93 Ks. vastaavasti tuomio Latvijas Republikas Saeima (109 ja 110 kohta).

152. Niiden ammattilaisurheilijoiden osalta, jotka eivät kuulu ADBG:ssä säädettyjen poikkeusten piiriin, kansallisessa lainsäädännössä säädetään kuitenkin automaattisesta julkistamisesta nimeltä mainiten, ja julkistamisen ulottuvuudesta tehdään rajoittamaton julkaisemalla tiedot verkossa [94] yksittäistapaukseen liittyvistä olosuhteista (urheilijan tunnettuus, kilpailutaso, teon uusiminen, tahallisuus jne.) riippumatta. Tässä mielessä katson, että koska nämä kansalliset säännökset ovat yleisesti sovellettavia, niillä saatetaan ylittää se, mitä dopingin käytön estäminen ehkäisevän vaikutuksen johdosta edellyttää.

153. Toiseksi tavoite estää toimintakieltoon asetetun henkilön kanssa harjoitettavaa yhteistoimintaa koskevan kiellon kiertäminen edellyttää, että tiedetään, kuka urheilija on kyseessä. Tämän vuoksi on tarpeen julkistaa toimintakieltoon asetetun henkilön nimi. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ADBG:n 1 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan se, että urheilija on yhteydessä kiellon tai seuraamuksen kohteena olevaan tukihenkilöön, voi olla dopingrikkomus.

154. Nähdäkseni julkaisemisen rajoittamaton ulottuvuus, joka liittyy tiedon lataamiseen verkkoon, kuitenkin ylittää sen, mikä on tarpeellista. [95]

155. Tämä tavoite estää sääntöjen kiertäminen näyttää soveltuvan ennen kaikkea urheilumaailmaan [96] ja kohdistuvan seuraamusten täytäntöönpanosta vastaaviin henkilöihin tai urheilujärjestöjen tai -liittojen johtajiin. Tässä yhteydessä näyttäisi siltä, että kyseessä olevan urheilijan henkilöllisyyden rajoitetummalla julkaisemisella tavoite saavutettaisiin tehokkaammin ja henkilötietojen suojaa vähemmän rajoittavalla tavalla. NADA selitti istunnossa, että tiettyjen alemman tason urheilijaryhmien osalta toimintakiellosta voidaan ilmoittaa lajiliittojen kautta.

156. Urheilumaailman ulkopuoliset talouden toimijat tai työnantajat eivät kylläkään rajoitetumman julkaisemisen seurauksena saisi tietää, että asianomainen urheilija on asetettu toimintakieltoon ja että niiden on kielletty harjoittamasta yhteistoimintaa hänen kanssaan. Jos tällaista asiasta tietämätöntä henkilöä kuitenkin syytettäisiin yhteistoiminnasta toimintakieltoon asetun henkilön (urheilijan tai muun henkilön) kanssa, nähdäkseni tällaisessa tapauksessa voitaisiin todistustaakkasääntöjen avulla selvittää, onko ”yhteistoiminta” ollut tietoista ja tahallista vai ei. [97] Sen sijaan toimintakiellon julkaiseminen verkossa yhdistettynä toimintakieltoon asetetun henkilön nimeen näyttää lopulta johtavan siihen, että jokainen joutuu itse tarkistamaan, onko henkilö, jonka kanssa hän tekee sopimuksen tai harjoittaa yhteistoimintaa, asetettu toimintakieltoon vai ei. Tällainen yleisen epäilyn alaiseksi asettaminen, mihin ”urheilua koskevan rikosrekisterin” julkaiseminen verkossa johtaa, ylittää mielestäni asetetun tavoitteen.

94 Ks. tästä tuomio 22.11.2022, Luxembourg Business Registers (C-37/20 ja C-601/20, EU:C:2022:912, 42 kohta).

95 Ks. tästä myös 29 artiklan mukaisen työryhmän lausunnon 4/2009 3.6.1 kohdassa esitetyt varaumat. On myös kiinnostavaa panna merkille, että vaikka WADC:n vuoden 2009 version 14.2.4 kohdan mukaan julkaiseminen oli toteutettava ainakin asettamalla vaaditut tiedot antidopingorganisaation *verkkosivustolle* vähintään vuoden ajaksi, tämä verkossa julkaisemista koskeva vaatimus on kuitenkin poistettu WADC:n myöhemmistä versioista. Totean vielä, että Saksassa antidopingorganisaatio julkaisee tiedot sisäisessä painetussa julkaisussa (Ks. NADA Germanyn verkkosivusto, saatavilla osoitteessa https://www.nada.de/service/news/newsdetail/veroeffentlichung-von-sanktionsentscheidungen).

96 WADC:n 2.10 artiklan ja alaviitteessä 15 esitetyn huomautuksen mukaan tarkoituksena näyttää olevan ennen kaikkea varmistaa, etteivät urheilijat (ja muut henkilöt) työskentele ”sellaisten valmentajien, huoltajien, lääkäreiden tai muiden urheilijan tukihenkilöiden kanssa, jotka on asetettu toimintakieltoon dopingrikkomuksen vuoksi tai jotka on tuomittu dopingiin liittyvästä rikoksesta tai joille on määrätty dopingiin liittyvä kurinpitoseuraamus. Tässä määräyksessä kielletään myös yhteistoiminta sellaisten muiden urheilijoiden kanssa, jotka toimivat urheilijan valmentajana tai tukihenkilönä toimintakiellon aikana”.

97 On myös huomattava, että WADC:n mukaan sen osoittamiseksi, että kieltoa harjoittaa yhteistoimintaa toimintakieltoon asetetun henkilön kanssa on rikottu, antidopingorganisaation on osoitettava, että urheilija tai muu henkilö tiesi urheilijan tukihenkilön toimintakiellosta (WADC:n 2.10.2 artikla).

157. Totean lisäksi, että NADAn ja ÖADR:n päätös julkaista tiedot verkossa on omiaan loukkaamaan entisestään oikeutta yksityisyyteen, etenkin kun otetaan huomioon, että päätös ulottuu kaikkialle.[98] Näin katsoo myös 29 artiklan mukainen työryhmä, joka korostaa riskiä siitä, että verkossa julkaistuja tietoja voidaan käyttää muihin tarkoituksiin tai käsitellä myöhemmin tavalla, jolla puututaan vielä enemmän henkilöiden yksityisyyteen.[99]

158. Mielestäni julkaiseminen nimeltä mainiten mutta rajaamalla se asian kannalta merkityksellisiin organisaatioihin ja urheiluliittoihin, esimerkiksi julkaisemalla verkossa pseudonymisoitu versio, mahdollistaisi molempien tavoitteiden saavuttamisen henkilötietojen suojaa vähemmän rajoittavalla ja tietojen minimoinnin periaatetta paremmin vastaavalla tavalla.

159. Lisään vielä, etten ole vakuuttunut NADAn esittämästä väitteestä, joka perustuu vertailuun seuraamusten julkaisemisesta muiden ammattien, kuten asianajajien tai terveydenhuollon ammattien, yhteydessä. Kuten Alankomaiden hallitus toteaa, toimintakieltoon asetettujen asianajajien tai lääkäreiden nimien julkaiseminen on tarpeen, sillä kuka tahansa voi olla oikeussubjekti tai potilas, kun taas dopingin yhteydessä riittää, että asianomaisen urheilijan nimi on tiedossa urheilumaailmassa asianomaisissa lajiliitoissa, tapauskohtaisesti arvioitavia erityisiä olosuhteita lukuun ottamatta.

160. Tämän vuoksi epäilen vakavasti kyseessä olevan käsittelyn *tarpeellisuutta* asetettujen tavoitteiden kannalta.

– *Oikeasuhteisuus suppeassa merkityksessä eli kyseessä olevien etujen punninta*

161. Kyseessä olevan käsittelyn *oikeasuhteisuuden* arvioimiseksi on punnittava kyseessä olevia eri oikeuksia, vapauksia tai etuja. Yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen ei voida pyrkiä ottamatta huomioon sitä, että se on sovitettava yhteen perusoikeuksien kanssa, mikä edellyttää tässä tapauksessa, että yhtäältä asetettu yleisen edun mukainen tavoite ja toisaalta henkilön, jonka henkilötiedot on julkistettu, oikeudet saatetaan keskenään harmoniseen tasapainoon.[100]

162. Totean vielä, että tässä arvioinnissa on otettava huomioon vastaukset, jotka unionin tuomioistuin antaa toiseen ennakkoratkaisukysymykseen, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen terveystietojen olemassaoloa, ja viidenteen ennakkoratkaisukysymykseen, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaan kuuluvia rikostuomioihin tai rikoksiin liittyviä tietoja. Yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen minimoinnin periaatteen noudattaminen ei ole esteenä sille, että henkilötietoja luovutetaan yleisölle silloin, kun mainittu luovuttaminen on tarpeen ja oikeasuhteista.[101] Näin on silloinkin, kun kyseessä olevat tiedot kuuluvat yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaan, kunhan lainsäädännössä, jossa tällainen luovuttaminen sallitaan, säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn

98 Ks. tuomio Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (102 kohta), jossa otetaan huomioon se, että yleinen julkistaminen verkossa johtaa siihen, että kyseiset henkilötiedot ovat internetissä vapaasti koko suuren yleisön ja näin ollen mahdollisesti rajoittamattoman henkilömäärän käytettävissä. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ottaa myös huomioon henkilötietojen julkistamiseen käytetyn välineen, ja levittämiseen internetin kautta on katsottu tässä suhteessa liittyvän erityisen suuria riskejä (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 9.3.2023, L.B. v. Unkari, CE:ECHR:2023:0309JUD003634516, 121 kohta).

99 Ks. lausunto 4/2009 (seuraamuksia koskevat 3.6.1 ja 3.6.2 kohta).

100 Ks. vastaavasti tuomio Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (98 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

101 Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohta.

oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi.[102] Kun kyse on näiden kahden säännöksen soveltamisalaan kuuluvista tiedoista, rekisteröityjen eduilla on erityisen suuri merkitys kyseessä olevia etuja punnittaessa.[103]

163. Nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva käsittely, joka käsittää asianomaisen urheilijan henkilöllisyyden julkaisemisen verkossa, merkitsee huomattavaa puuttumista yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa koskeviin perusoikeuksiin ja voi johtaa yhteiskunnan paheksuntaan ja henkilön leimautumiseen. Tämä on myös tässä tavoiteltu ”sähköisen häpeäpaalun” vaikutus.

164. Puuttumisen vakavuutta on siis punnittava suhteessa julkaisemisella asetettujen tavoitteiden tärkeyteen.

165. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän kysymyksen on todettava koskevan ADBG:ssä säädettyä julkaisemista, sellaisena kuin NADA ja ÖADR ovat panneet sen täytäntöön niiden ammattilaisurheilijoiden osalta, joihin ei sovelleta säädettyjä poikkeuksia (jotka koskevat harrasteurheilijoita, haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä ja väärinkäytösten ilmoittajia). Heidän osaltaan julkaiseminen käsittää *nimitietojen* julkaisemisen, joka on *ulottuvuudeltaan rajoittamaton*, koska tiedot levitetään verkossa yleisölle, ja *joskus kestoltaan rajoittamaton* elinikäisten toimintakieltojen tapauksessa (joka koskee yhtä pääasian valittajista), sekä *systemaattinen* ja *automaattinen*, sillä se ei edellytä ADBG:n sanamuodon mukaan yksittäistapauksessa tehtävää olosuhteisiin perustuvaa arviointia.

166. Tämän oikeasuhteisuuden tutkimisen ulottuvuuden aina edellyttämää varovaisuutta noudattaen[104] olen taipuvainen ajattelemaan, että näiden eri seikkojen (nimeltä mainiten, rajoittamaton, systemaattinen ja automaattinen julkaiseminen) yhdistelmä voi tietyissä olosuhteissa johtaa siihen, että asianomaisten henkilöiden henkilötietojen suojaa koskeviin oikeuksiin puututaan siinä määrin, ettei se täytä vaatimuksia kyseessä olevien etujen saattamisesta keskenään harmoniseen tasapainoon.

167. Esimerkiksi silloin, kun kyseessä on vähemmän tunnettu urheilija, jonka ammattilaisurheilijan ura on päättynyt jokin aika sitten, pitkäkestoisen tai jopa elinikäisen toimintakiellon tapauksessa[105] voitaisiin katsoa, että hänen henkilötietojensa laillinen julkaiseminen muuttuu ajan myötä tavoiteltuihin päämääriin nähden kohtuuttomaksi.

168. NADA väittää, ettei rikkomusten vakavuuden ja toistuvuuden perusteella pidä tehdä eroa, koska tämä otetaan huomioon seuraamusvaiheessa eikä sillä ole vaikutusta julkaisemiseen, jonka on tapahduttava olosuhteista riippumatta. Tämä väite ei vakuuta minua. Julkaisemisella täytetään tavoitteita, jotka kylläkin liittyvät dopingin torjuntaan mutta ovat erityisiä ja edellyttävät kyseessä olevien etujen punnintaa, jolloin voidaan ottaa huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimukset, joita ei ole tarkasteltu dopingseuraamuksen vaiheessa.

102 Ks. tuomio 24.9.2019, GC ym. (Arkaluonteisten tietojen poistaminen hakutulosten luettelosta) (C-136/17, EU:C:2019:773, 73 kohta) ja tuomio Latvijas Republikas Saeima (104 kohta).

103 Oikeasuhteisuuden arvioinnissa on otettava erityisesti huomioon, että tietoa pidetään arkaluonteisena (ks. tuomio 11.12.2019, Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA, C-708/18, EU:C:2019:1064, 57 kohta ja tuomio Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, 99 kohta).

104 Ks. julkisasiamies Cruz Villalónin ratkaisuehdotus Digital Rights Ireland ym. (C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2013:845, 149 kohta), joka koskee toisessa oikeudellisessa asiayhteydessä tietojen säilytysajan oikeasuhteisuutta.

105 Ks. tästä Dellaux, J., ”La réglementation de la lutte contre le dopage à l’aune de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l’homme, ou quand la pratique sportive justifie des restrictions importantes au droit au respect de la vie privée”, *Revue trimestrielle des droits de l’homme*, Anthémis, nro 116, 2018, erityisesti s. 899 ja 900.

169. Näin ollen katson, että henkilötietojen julkaisemista koskeva velvollisuus, sellaisena kuin se perustuu ADBG:hen ja sellaisena kuin ÖADR ja NADA ovat sen panneet täytäntöön, voidaan hyväksyä vain, jos se on ehkäisevää vaikutusta ja antidopingsääntöjen kiertämisen estämistä koskevat tavoitteet huomioon ottaen oikeasuhteinen erityisesti julkaisemisen ulottuvuuden ja keston osalta, kun otetaan huomioon kyseessä olevat erityiset olosuhteet, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

Punninnan ajankohta

170. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, edellytetäänkö yleisessä tietosuoja-asetuksessa, että ennen julkaisemista rekisterinpitäjä punnitsee tapauskohtaisesti kyseessä olevia etuja, vai riittääkö lainsäätäjän säätämä oikeasuhteisuuden arviointi.

171. Nyt käsiteltävässä asiassa lainsäätäjä on säätänyt ennalta määritellyistä tilanteista, jotka eivät riipu kunkin yksittäistapauksen olosuhteista, viittaamalla julkaisemista koskeviin seikkoihin ja säätämällä kuitenkin tiettyjä poikkeuksia. Näin tehdessään lainsäätäjä on jo asettanut rajat julkaisemiselle ja verrannut toisiinsa niiden urheilijoiden etuja, joiden henkilötiedot on julkistettu, ja dopingin torjuntaan liittyviä etuja.

172. Totean kuitenkin, että kansallisen lainsäätäjän nimeäminä rekisterinpitäjinä kyseessä olevat kansalliset antidopingorganisaatiot (tässä NADA ja ÖADR) ovat yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohdan perusteella vastuussa käsittelyn täytäntöönpanosta ja vastaavat (”accountable”) siitä, että käsittelyn lainmukaisuutta ja oikeasuhteisuutta koskevia periaatteita sekä tietojen minimoinnin periaatetta noudatetaan. Niiden on myös pystyttävä osoittamaan, että tämän säännöksen 1 kohtaa on noudatettu.

173. Lisäksi yleisen tietosuoja-asetuksen 24 artiklan 1 kohdan ja 25 artiklan 1 kohdan nojalla niiden on *sekä käsittelytapojen määrittämisen että itse käsittelyn yhteydessä* toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet (kuten tietojen pseudonymisointi). Näillä toimenpiteillä, joita on tarkistettava ja päivitettävä tarvittaessa, on tarkoitus panna tehokkaasti täytäntöön tietosuojaperiaatteet, jotta tarvittavat suojatoimet saataisiin sisällytettyä käsittelyn osaksi ja jotta käsittely vastaisi tämän asetuksen vaatimuksia ja rekisteröityjen oikeuksia suojattaisiin.[106]

174. Totean myös, että vaikka käsiteltävässä asiassa lainsäätäjä on määritellyt käsittelyn tarkoitukset ja osittain myös käsittelytavat, NADA ja ÖADR päättivät rekisterinpitäjinä ja käsittelyn täytäntöönpanosta vastaavina julkaista tiedot verkossa ja ÖADR päätti lisäksi julkaista mahdollisesti kyseessä olevan kielletyn aineen nimen.

175. Mielestäni tässä yhteydessä vastaus esitettyyn kysymykseen liittyy rekisterinpitäjään sovellettavan kansallisen lainsäädännön sisältöön ja täsmällisyyteen. Nähdäkseni se, että kansallinen lainsäätäjä on säätänyt julkaisemisen periaatteesta, ei vapauta rekisterinpitäjää vastuusta noudattaa yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia ja suojella rekisteröityjen oikeuksia. Tämä voi edellyttää, että se ottaa kansallista lainsäädäntöä soveltaessaan huomioon asian erityiset

106 Ks. Delforges, A., ”Titre 8 – Les obligations générales du responsable du traitement et la place du sous-traitant” teoksessa *Le règlement général sur la protection des données (RGPD/GDPR)*, Larcier, Bryssel, 2018 (1. painos), s. 371–406.

olosuhteet.[107] Huomattakoon myös, että sen on tässä tapauksessa suoritettava tämä tapauskohtainen punninta ADBG:ssä mainittujen poikkeusten soveltamisalaan kuuluvia toimintakieltoon asetettuja urheilijoita koskevien tietojen julkaisemisen osalta.

176. Näin ollen katson, että vaikka edellä mainitut yleisen tietosuoja-asetuksen säännökset eivät sitä kaikissa tapauksissa edellytä, ne voivat merkitä sitä, rekisterinpitäjä punnitsee tapauskohtaisesti kyseessä olevia etuja määritellessään muun muassa käsittelytavat, siis myös ennen julkaisemista. Tässä yhteydessä voidaan ottaa huomioon seikat, jotka liittyvät käsittelyn luonteeseen, ulottuvuuteen, asiayhteyteen ja tarkoituksiin sekä kyseisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuviin riskeihin, joiden todennäköisyys ja vakavuus voivat vaihdella.

177. Sen enempää argumentilla, jonka mukaan tällainen rekisterinpitäjän harkintavalta voisi johtaa syrjintään toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa olevien urheilijoiden välillä, kuin mielivallan, väärinkäytön tai jopa korruption riskillä, joihin erityisesti komissio ja NADA ovat vedonneet, ei voida perustella luopumista tällaisesta tapauskohtaisesta punninnasta, jonka tarkoituksena on käsitellä henkilötietoja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Tällaisella punninnalla voidaan nimenomaan estää syrjintä, joka voisi johtua siitä, että erilaisiin tilanteisiin sovellettaisiin samanlaista käsittelyä.

178. Mielestäni tästä seuraa, että yleisen tietosuoja-asetuksen 5 ja 6 artiklaa, luettuina kaikkien rekisterinpitäjälle asetettujen velvollisuuksien ja vastuiden valossa, on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että ennen kyseistä tietojenkäsittelyä rekisterinpitäjä punnitsee tapauskohtaisesti kyseessä olevia etuja, ja että tietyissä olosuhteissa niissä jopa edellytetään tällaista punnintaa, jos henkilötietojen käsittely yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti sitä edellyttää.

Kolmatta ja neljättä kysymystä koskeva päätelmä

179. Edellä esitetyn perusteella ehdotan unionin tuomioistuimen vastaavan kolmanteen kysymykseen, että yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a ja c alakohtaa ja 6 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansallisille antidopingorganisaatioille asetetulle velvollisuudelle julkaista henkilötietoja, kuten niiden urheilijoiden nimet, joille on määrätty seuraamus antidopingsäännöstön rikkomisesta, asetetun toimintakiellon pituus ja sen perustelut (erityisesti kielletyn aineen nimi), kun kyseessä olevat erityiset olosuhteet huomioon ottaen oikeasuhteisuuden vaatimus ei täyty tai ei enää täyty, erityisesti julkaisun ulottuvuuden ja keston osalta, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

180. Neljännen kysymyksen osalta ehdotan unionin tuomioistuimen toteavan, että yleisen tietosuoja-asetuksen 5 ja 6 artiklaa, luettuina yhdessä kaikkien rekisterinpitäjälle asetettujen velvollisuuksien ja vastuiden valossa, on tulkittava siten, että niissä edellytetään rekisterinpitäjän ennen tietojenkäsittelyä punnitsevan tapauskohtaisesti kyseessä olevia etuja, jos henkilötietojen käsittely yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti sitä edellyttää.

[107] Ks. tästä lausunto 4/2009 (seuraamuksia koskeva 3.6 kohta), jossa suositellaan esimerkiksi ottamaan huomioon dopingrikkomuksen vakavuus, todettujen rikkomusten lukumäärä, urheilijan kilpailutaso ja asian mahdollinen käsittely mediassa.

Seitsemäs kysymys

181. Seitsemännen kysymyksen ymmärtämiseksi on syytä palauttaa mieleen asiayhteys, jossa se on esitetty. Valittaja YT teki Itävallan tietosuojaviranomaiselle yleisen tietosuoja-asetuksen 17 artiklaan, jossa säädetään oikeudesta tietojen poistamiseen, perustuvan kantelun jo ennen kuin hänen henkilötietonsa oli julkaistu NADAn ja ÖADR:n verkkosivustoilla. Kyseinen viranomainen hylkäsi YT:n kantelun, koska kyseisiä tietoja ei ollut vielä julkaistu. Tiedot julkaistiin kantelun hylkäämisestä tehtyä Itävallan tietosuojaviranomaisen päätöstä koskevan muutoksenhakumenettelyn aikana.

182. Seitsemännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensinnäkin, voidaanko yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan nojalla tehty kantelu, joka koskee tietojen poistamista koskevan oikeuden (yleisen tietosuoja-asetuksen 17 artikla) väitettyä loukkaamista, ottaa tutkittavaksi, vaikka rekisteröidyn henkilötietoja ei ole vielä käsitelty silloin, kun hän tekee kantelun valvontaviranomaiselle ja tämä tekee siitä päätöksen.

183. Toiseksi se pohtii, voidaanko tällainen kantelu ottaa tutkittavaksi jälkikäteen, jos jo kantelun tekohetkellä on konkreettisia viitteitä siitä, että rekisterinpitäjän suorittama henkilötietojen käsittely on tapahtumassa välittömästi tai tapahtuu lähitulevaisuudessa.

Voidaanko valvontaviranomaiselle tehty kantelu ottaa tutkittavaksi ennen tietojenkäsittelyä?

184. Yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tehdä kantelu valvontaviranomaiselle, ”jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan tätä asetusta”.

185. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti otan tämän säännöksen tulkitsemisessa huomioon paitsi sen sanamuodon myös sen asiayhteyden ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa se on.[108]

186. Yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan sanamuodossa ei ensinnäkään aseteta määräaikaa henkilötietojen käsittelyä koskevan kantelun tekemiselle. Tapauksissa, joissa käsittely on ensin tapahtunut ja sitten riitautettu, mitä aiemmin kantelu tehdään, sitä nopeammin viranomainen voi harjoittaa valvontaa ja sitä aiemmin rekisteröidyn suojelu voidaan varmistaa.[109] Yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan 1 kohdan sanamuodossa ei sen sijaan säädetä tilanteesta, jossa käsittelyä ei ole vielä tapahtunut. Tässä yhteydessä on huomattava, että säännöksessä käytetään ilmaisua ”rikotaan” preesensissä, mikä näyttää viittaavan siihen, että käsittelyn on täytynyt jo tapahtua, mutta tulevan käsittelyn mahdollisuutta ei sellaisenaan ole poissuljettu.[110]

187. Toiseksi on asiayhteyttä koskevina seikkoina viitattava valvontaviranomaisten tehtäviin ja valtuuksiin. Yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaan jokaisen valvontaviranomaisen on käsiteltävä rekisteröidyn tekemät kantelut ja tutkittava siinä määrin

[108] Ks. tuomio 12.1.2023, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (C-132/21, EU:C:2023:2, 32 kohta; jäljempänä tuomio Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság) ja tuomio 9.1.2025, Österreichische Datenschutzbehörde (Kohtuuttomat pyynnöt) (C-416/23, EU:C:2025:3, 24 kohta).

[109] Ks. vastaavasti Spiecker gen Döhmann, I. ym., *General Data Protection Regulation: Article-by-Article Commentary*, Nomos – Beck – Hart, 2023, erityisesti s. 1010–1017.

[110] Kuten Itävallan ja Suomen hallitukset korostavat, tuomion Lindenapotheke 47 kohdan mukaan ”yleisen tietosuoja-asetuksen VIII luvussa säännellään muun muassa oikeussuojakeinoja rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi silloin, kun häntä koskevia henkilötietoja *on käsitelty* väitetysti kyseisen asetuksen säännösten vastaisesti” (kursivointi tässä). Suhtaudun tähän perusteluun kuitenkin tietyllä varauksella ilmaisun ”muun muassa” vuoksi, varsinkin kun kyseisessä asiassa ei ollut kyse käsittelystä, jota ei ollut vielä tapahtunut.

kuin se on asianmukaista kantelun kohdetta ja ilmoitettava kantelun tekijälle tutkinnan etenemisestä sekä tutkinnan tuloksista kohtuullisen ajan kuluessa. Valvontaviranomaisen asiana on siten tutkia tällainen kantelu ”kaikkea asianmukaista huolellisuutta noudattaen”. [111]

188. Lisäksi yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa annetaan kullekin valvontaviranomaiselle kanteluiden käsittelemistä varten merkittävät tutkintavaltuudet. Jos tällainen viranomainen tutkintansa päätteeksi toteaa, että tämän asetuksen säännöksiä on rikottu, sen on reagoitava asianmukaisesti todetun puutteellisuuden korjaamiseksi. Tätä varten asetuksen 58 artiklan 2 kohdassa luetellaan *korjaavat toimenpiteet*, joita valvontaviranomainen voi käyttää, ja se voi tässä yhteydessä käyttää harkintavaltaa valitessaan asianmukaisia ja tarpeellisia keinoja. [112] Yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyihin valvontaviranomaisen valtuuksiin kuuluu mahdollisuus ”*varoittaa*” rekisterinpitäjää siitä, että ”*aiotut*” toimet ovat ”*todennäköisesti*” yleisen tietosuoja-asetuksen vastaisia, mikä vastaa lähestymistapaa, jonka voidaan katsoa liittyvän rekisteröidyn oikeuksien ”*turvaamiseen*”. [113]

189. Kaikilla näillä valvontaviranomaiselle asetetuilla vaatimuksilla ja sille annetuilla valtuuksilla pyritään vahvistamaan kantelumenettely mekanismiksi, jolla suojellaan tehokkaasti rekisteröityjen oikeuksia ja etuja, jotta se olisi ”todellinen hallinnollinen oikeussuojakeino”. [114]

190. Asiayhteyttä koskevien seikkojen osalta on myös pantava merkille, että kuten komissio korostaa, rekisterinpitäjän on täytettävä tietyt velvollisuudet ja muun muassa ilmoitettava rekisteröidylle käsittelystä *ennen* sen aloittamista. [115]

191. Katson näin ollen, ettei yleisen tietosuoja-asetuksen yhteydessä voida lähtökohtaisesti sulkea pois valvontaviranomaisten turvaavaa tai ennalta ehkäisevää lähestymistapaa kantelujen käsittelyssä.

192. Kolmanneksi asetuksen tavoitteet vahvistavat tämän tulkinnan. Sen johdanto-osan kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee, että sen tarkoituksena on varmistaa korkeatasoinen luonnollisten henkilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä unionissa. Asetuksen johdanto-osan 11 perustelukappaleessa todetaan lisäksi, että henkilötietojen suojaaminen tehokkaasti edellyttää rekisteröityjen oikeuksien vahvistamista.

193. Se, että valvontaviranomaisille asetettua velvollisuutta käsitellä kantelut yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 kohdan f alakohdan nojalla rajoitettaisiin tulkitsemalla asetuksen 77 artiklan 1 kohtaa siten, että siinä suljetaan pois mahdollisuus tehdä kantelu valvontaviranomaiselle ”käsittelyä varten”, voisi olla ristiriidassa asetuksen tavoitteiden kanssa, erityisesti tavoitteen varmistaa korkeatasoinen luonnollisten henkilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä unionissa.

111 Ks. tuomio 7.12.2023, SCHUFA Holding (Jäännösveloista vapauttaminen) (C-26/22 ja C-64/22, EU:C:2023:958, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; jäljempänä tuomio SCHUFA Holding).

112 Ks. tuomio SCHUFA Holding (68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

113 Ks. myös tuomio 4.9.2015, Quirin Privatbank (C-655/23, EU:C:2025:655, 43–50 kohta), joka koskee mahdollisuutta estää henkilötietojen lainvastaisen käsittelyn toistaminen. Ks. lisäksi Oberlandsgericht Wienin (Itävalta) asiassa CRIF (C-40/25) esittämä ennakkoratkaisupyyntö, jonka käsittely on vireillä tätä ratkaisuehdotusta laadittaessa ja joka koskee mahdollisuutta kieltää rekisterinpitäjää siirtämästä henkilötietoja uudelleen lainvastaisesti.

114 Ks. tuomio SCHUFA Holding (58 kohta) ja tuomio 26.9.2024, Land Hessen (Tietosuojaviranomaisen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin) (C-768/21, EU:C:2024:785, 35 kohta). Ks. myös julkisasiamies Pikamäen ratkaisuehdotus SCHUFA Holding (Maksamatta olevista veloista vapauttaminen) (C-26/22 ja C-64/22, EU:C:2023:222, 40 kohta).

115 Ks. direktiiviä 2016/680 koskevassa vastaavassa asiayhteydessä tuomio 4.10.2024, Bezirkshauptmannschaft Landeck (Yritys saada pääsy matkapuhelimelle tallennettuihin henkilötietoihin) (C-548/21, EU:C:2024:830, 69–77 kohta), jossa unionin tuomioistuin totesi, että jo käsittelyn *yritys* on tietojenkäsittelyä.

194. Näin ollen katson kaikilla näillä perusteilla, ettei voida pitää poissuljettuna, että yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan nojalla tehty kantelu voidaan ottaa tutkittavaksi siitä huolimatta, ettei rekisteröidyn henkilötietoja ole vielä käsitelty silloin, kun hän tekee kantelun valvontaviranomaiselle.

195. Katson kuitenkin komission ja Itävallan hallituksen tavoin, että väitetyn yleisen tietosuoja-asetuksen rikkomisen on sovelluttava tähän ja että kyseessä oleva käsittely eli tässä tapauksessa henkilötietojen julkaiseminen ei voi olla pelkästään hypoteettista. [116]

196. Nyt esillä olevassa asiassa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu yleisen tietosuoja-asetuksen 17 artiklaan perustuva pyyntö, joka koskee kantelua kyseessä olevien tietojen poistamiseksi, ja asianomainen pääasian valittaja (YT) on tässä yhteydessä täsmentänyt, että hänen tietojensa julkaiseminen oli ”lähes varmasti tapahtumassa välittömästi”.

197. Näiden tietojen poistamista koskeva kantelu (samalla tavoin kuin tietojen oikaisemista koskeva pyyntö) edellyttää lähtökohtaisesti, että kyseinen käsittely, tässä tapauksessa tietojen julkaiseminen, on tapahtunut. Vaikuttaa nimittäin siltä, että rekisterinpitäjän on mahdotonta ryhtyä toimenpiteisiin tällaisen kantelun perusteella ja poistaa tiedot, jos niitä ei ole vielä julkistettu, ellei kantelua tulkita siten, että todellisuudessa sillä pyritään *estämään* kyseisten tietojen julkaiseminen [117] (eikä poistamaan niitä), mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava.

198. Lisään vielä, ettei tällainen tulkinta ole ristiriidassa henkilötietojen korkeatasoisen suojan varmistamista koskevien tavoitteiden kanssa, koska yleisen tietosuoja-asetuksen muiden säännösten perusteella voidaan vastata tulevaa käsittelyä koskeviin pyyntöihin. Kuten Itävallan hallitus toteaa, yleisen tietosuoja-asetuksen 79 artiklan 1 kohta, joka koskee oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, edellyttää, että kansallisessa oikeudessa on olemassa menettelyjä välittömästi uhkaavan lainvastaisen yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyihin oikeuksiin puuttumisen varalta. Tämä käsittää Itävallan oikeuden mukaisen mahdollisuuden nostaa ennalta ehkäiseviä kieltokanteita ennen käsittelyn aloittamista tai, jos käsittely on alkanut, mahdollisuuden pyytää Itävallan viranomaisia arvioimaan käsittelyn rajoittamista yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklan perusteella.

199. Mielestäni ei näin ollen voida pitää poissuljettuna, että yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan perusteella tehty kantelu voidaan ottaa tutkittavaksi siitä huolimatta, ettei rekisteröidyn henkilötietoja ole vielä käsitelty silloin, kun hän tekee kantelun valvontaviranomaiselle, jos käsittely ei ole pelkästään hypoteettista. Pääasian olosuhteissa kantelua, joka perustuu yleisen tietosuoja-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettuun tietojen poistamista koskevaan oikeuteen, ei kuitenkaan voida ottaa tutkittavaksi, jos se koskee käsittelyä (tässä rekisteröidyn henkilötietojen julkaisemista), jota ei ole tapahtunut – vaikka se olisi välittömästi tapahtumassa – silloin, kun kyseinen henkilö jättää kantelun valvontaviranomaiselle, eikä myöskään silloin, kun valvontaviranomainen tekee päätöksen.

[116] Ks. vastaavasti tuomio 11.7.2024, Meta Platforms Ireland (Edustajakanne) (C-757/22, EU:C:2024:598, 44 kohta). Esimerkiksi kantelu, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen 12 artiklassa tarkoitettua tiedonantovelvollisuutta tai 15 artiklassa tarkoitettua oikeutta saada tutustua tietoihin, voitaisiin ottaa tutkittavaksi ennen tietojenkäsittelyn alkamista (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2024, Meta Platforms Ireland (Edustajakanne), C-757/22, EU:C:2024:598, 45 kohta).

[117] On ajateltavissa, että kantelun tekijä voisi tällaisessa tapauksessa pyytää valvontaviranomaista varoittamaan rekisterinpitäjää tai asettamaan sille kiellon julkaista henkilötietoja esimerkiksi käsittelyn lainvastaisuuden perusteella. Jos käsittely on lainvastaista, rekisteröity voisi vastustaa ilman ensisijaista perusteltua syytä suoritettua käsittelyä yleisen tietosuoja-asetuksen 17 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella. Käsiteltävässä asiassa ei kuitenkaan näytä olevan kyse tällaisista tilanteista.

Täyttääkö valvontaviranomaiselle tehty kantelu jälkikäteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset?

200. Tämä kysymys koskee yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan, joka koskee oikeutta tehdä kantelu valvontaviranomaiselle, tulkintaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin näyttää siten kysyvän, voiko tällainen tutkimatta jätetty kantelu täyttää jälkikäteen edellytykset sen tutkittavaksi ottamiselle *valvontaviranomaisessa*, jos kyseessä oleva käsittely (tässä tietojen julkistaminen) tapahtuu silloin, kun tämän valvontaviranomaisen päätöksestä tehty valitus on vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa. Mielestäni kansallisessa oikeusjärjestyksessä on ratkaistava, voiko tällaisessa tilanteessa muutoksenhakutuomioistuin palauttaa asian – tai pitäisikö sen palauttaa asia – valvontaviranomaiselle, jotta se tarkastelisi kysymystä uudelleen uusien tosiseikkojen valossa, onko rekisteröidyn tehtävä kantelu uudelleen tai voiko muutoksenhakutuomioistuin ratkaista itse sen käsiteltäväksi saatetun asian uusien tosiseikkojen eli tässä tapauksessa tietojen julkaisemisen perusteella. Tässä yhteydessä on varmistettava yleisellä tietosuoja-asetuksella taattujen oikeuksien suojan tehokkuus ja sen säännösten johdonmukainen ja yhtenäinen soveltaminen.

201. Jos ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymys on Itävallan hallituksen tavoin ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan tällaisen kantelun tutkittavaksi ottamista muutoksenhaku*tuomioistuimessa*, siinä tapauksessa on tarkasteltava vaikutuksia, jotka seuraavat tosiseikkojen muutoksesta eli henkilötietojen julkaisemista koskevasta käsittelystä, joka on tapahtunut valvontaviranomaisen päätöksen jälkeen ja tästä päätöksestä yleisen tietosuoja-asetuksen 78 artiklan perusteella tehdyn valituksen ollessa vireillä, kun kantelun tekohetkellä on konkreettisia viitteitä siitä, että rekisterinpitäjän suorittama henkilötietojen käsittely on tapahtumassa välittömästi tai tapahtuu lähitulevaisuudessa.

202. On paikallaan todeta, että unionin lainsäätäjä on yleisessä tietosuoja-asetuksessa antanut erilaisia oikeussuojakeinoja henkilöille, jotka vetoavat kyseisen asetuksen rikkomiseen, siten, että kutakin näistä oikeussuojakeinoista on voitava käyttää sen ”rajoittamatta” muiden oikeussuojakeinojen käyttöä. [118]

203. Yleisen tietosuoja-asetuksen 78 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jokaisella luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin itseään koskevaa valvontaviranomaisen oikeudellisesti sitovaa päätöstä vastaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai muita kuin oikeudellisia oikeussuojakeinoja. Siitä ilmenee, että tuomioistuimilla, joilta haetaan oikeussuojaa valvontaviranomaisen päätöstä vastaan, on oltava toimivalta kaikilta osin ja erityisesti toimivalta tutkia kaikki niiden käsiteltäväksi saatettuun asiaan liittyvät tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat kysymykset. [119] Jotta valvontaviranomaisen tekemään kantelua koskevaan päätökseen kohdistuva tuomioistuinvalvonta olisi tehokas, kuten tässä säännöksessä edellytetään, se on siis oltava täysimääräistä. [120] Lisäksi asetuksen 79 artiklan 1 kohdassa taataan jokaiselle rekisteröidylle oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, ”sanotun kuitenkaan rajoittamatta käytettävissä olevien hallinnollisten muutoksenhakukeinojen tai muiden kuin oikeudellisten oikeussuojakeinojen käyttöä, mukaan lukien 77 artiklaan perustuva oikeus tehdä kantelu valvontaviranomaiselle”.

118 Ks. tuomio Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (34 kohta). Ks. myös julkisasiamies Richard de la Tourin ratkaisuehdotus D ym. (Oikeussuojakeinojen yhteennivoutuminen) (C-414/24, EU:C:2025:656, 46 kohta), joka koskee hallintokantelun ja tuomioistuimessa käytettävän oikeussuojakeinon yhteennivoutumista.

119 Ks. tuomio Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (41 kohta).

120 Ks. tuomio SCHUFA Holding (53 kohta).

204. On jo todettu, että antaessaan yleisen tietosuoja-asetuksen unionin lainsäätäjän tarkoituksena ei ollut yhdenmukaistaa tyhjentävästi oikeussuojakeinoja, jotka ovat käytettävissä yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten rikkomisen varalta ja joista säädetään kyseisen asetuksen 77–79 artiklassa.[121] Erityisesti silloin, jos samassa jäsenvaltiossa saman henkilötietojen käsittelyn osalta tehdään kantelu valvontaviranomaiselle ja asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi, yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei ole erityisiä säännöksiä.

205. Vaikka unionin lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut tyhjentävä yhdenmukaistaminen, se ei ole kuitenkaan halunnut sulkea pois ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esille tuomaa mahdollisuutta eli mahdollisuutta ottaa pääasian kaltaisissa olosuhteissa tehty kantelu jälkikäteen tutkittavaksi.

206. Jos unioni ei ole antanut asiaa koskevia säännöksiä, kunkin jäsenvaltion asiana on siis jäsenvaltioiden menettelyllistä itsemääräämisoikeutta koskevan periaatteen nojalla antaa hallinnollista menettelyä ja tuomioistuinmenettelyä koskevat säännöt, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvien yksityisten oikeuksien korkeatasoinen suoja. Tässä yhteydessä kansallisen tuomioistuimen on varmistettava yleisellä tietosuoja-asetuksella taattujen oikeuksien suojan tehokkuus, tämän asetuksen säännösten johdonmukainen ja yhtenäinen soveltaminen sekä perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettu oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa.[122]

207. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis ratkaistava kansallisten menettelysääntöjen perusteella, miten kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä oikeussuojakeinoja on sovellettava kussakin tapauksessa. Sen on tässä yhteydessä varmistettava, etteivät oikeussuojakeinojen käyttämistä koskevat konkreettiset säännöt vaikuta suhteettomasti oikeuteen tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa. Lisäksi sen on varmistettava yleisellä tietosuoja-asetuksella taattujen oikeuksien suojan tehokkuus ja se, että nämä säännöt ovat tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteiden mukaisia.[123]

208. Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole täsmentänyt sen kansallisessa oikeudessa annettuja mahdollisuuksia, mielestäni on todettava, että yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan 1 kohtaa, tarkasteltuna tämän asetuksen 78 artiklan 1 kohdan valossa, on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että valvontaviranomaisen aiemmin tutkimatta jättämä kantelu otetaan tutkittavaksi, jos henkilötietojen käsittely suoritetaan silloin, kun tuomioistuimessa on vireillä sen käsiteltäväksi saatettu samoja tosiseikkoja koskeva asia. Kansallisessa oikeusjärjestyksessä on vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudattaen vahvistettava edellytykset tällaiselle tutkittavaksi ottamiselle sekä valvontaviranomaisessa että tuomioistuimessa, jotta varmistetaan yleisellä tietosuoja-asetuksella taattujen oikeuksien suojan tehokkuus, sen säännösten johdonmukainen ja yhtenäinen soveltaminen sekä oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa.

Seitsemättä kysymystä koskeva päätelmä

209. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan unionin tuomioistuimen vastaavan seitsemänteen kysymykseen, että yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklaa on tulkittava siten, että tämän asetuksen 17 artiklaan perustuvaa kantelua (tietojen poistamista koskevan oikeuden väitetty

121 Ks. tuomio Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (37 kohta) ja tuomio Lindenapotheke (60 kohta).

122 Ks. tuomio Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (45 ja 57 kohta).

123 Ks. tuomio Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (46, 48 ja 51 kohta).

loukkaaminen) ei voida ottaa tutkittavaksi, jos se koskee rekisteröidyn henkilötietojen julkaisemista koskevaa käsittelyä, jota ei ole tapahtunut – vaikka se olisi välittömästi tapahtumassa – silloin, kun rekisteröity tekee kantelun valvontaviranomaiselle, eikä myöskään silloin, kun tämä viranomainen tekee päätöksen, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta siihen, voidaanko kantelu, joka koskee muuta kuin pelkästään hypoteettista henkilötietojen käsittelyä ja joka soveltuu valvontaviranomaisen ennalta ehkäisevään tai turvaavaan toimintaan, mahdollisesti ottaa tutkittavaksi.

210. Yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artikla, tarkasteltuna tämän asetuksen 78 artiklan 1 kohdan valossa, ei myöskään ole esteenä sille, että valvontaviranomaisen aiemmin tutkimatta jättämä kantelu otetaan tutkittavaksi, jos henkilötietojen käsittely suoritetaan silloin, kun tuomioistuimessa on vireillä sen käsiteltäväksi saatettu samoja tosiseikkoja koskeva asia. Kansallisessa oikeusjärjestyksessä on vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudattaen vahvistettava edellytykset tällaiselle tutkittavaksi ottamiselle sekä valvontaviranomaisessa että tuomioistuimessa, jotta varmistetaan yleisellä tietosuoja-asetuksella taattujen oikeuksien suojan tehokkuus, sen säännösten johdonmukainen ja yhtenäinen soveltaminen sekä oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa.

Ratkaisuehdotus

211. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Bundesverwaltungsgerichtin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) SEUT 16 artiklan 2 kohdan ensimmäistä virkettä ja luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 2 artiklan 2 kohdan a alakohtaa

   on tulkittava siten, että

   henkilötietojen käsittelyä, jossa kansallisten antidopingsääntöjen nojalla asianomaisista urheilijoista julkaistaan nimi, heidän urheilulajinsa, tieto antidopingsääntöjen rikkomisesta sekä siitä määrätty seuraamus alkamis- ja päättymisajankohtineen, ei voida katsoa suoritetun sellaisen asetuksen 2016/679 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun ”toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan”.

2) Asetuksen 2016/679 9 artiklan 1 kohtaa

   on tulkittava siten, että

   kyseisen urheilijan nimen sekä hänelle määrätyn toimintakiellon pituuden ja sen perustelujen ilmaiseminen ei ole tässä säännöksessä tarkoitettua terveystietojen käsittelyä, paitsi jos nämä perustelut sisältävät kyseisen urheilijan elimistössä havaitun kielletyn aineen nimen tai havaittujen kiellettyjen aineiden nimet, siltä osin kuin tästä tiedosta voi edes epäsuorasti selvitä kyseisen urheilijan – myös tulevaa – terveydentilaa koskevia tietoja, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

3) Asetuksen 2016/679 5 artiklan 1 kohdan a ja c alakohtaa ja 6 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa

   on tulkittava siten, että

ne ovat esteenä kansallisille antidopingorganisaatioille asetetulle velvollisuudelle julkaista henkilötietoja, kuten niiden urheilijoiden nimet, joille on määrätty seuraamus antidopingsäännöstön rikkomisesta, asetetun toimintakiellon pituus ja sen perustelut (erityisesti kielletyn aineen nimi), kun kyseessä olevat erityiset olosuhteet huomioon ottaen oikeasuhteisuuden vaatimus ei täyty tai ei enää täyty, erityisesti julkaisun ulottuvuuden ja keston osalta, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

4) Asetuksen 2016/679 5 ja 6 artiklaa, luettuina yhdessä kaikkien rekisterinpitäjälle asetettujen velvollisuuksien ja vastuiden valossa,

on tulkittava siten, että

niissä edellytetään rekisterinpitäjän ennen tietojenkäsittelyä punnitsevan tapauskohtaisesti kyseessä olevia etuja, jos henkilötietojen käsittely asetuksen 2016/679 mukaisesti sitä edellyttää.

5) Asetuksen 2016/679 10 artiklaa

on tulkittava siten, että

sitä voidaan soveltaa kansallisessa antidopingsäännöstössä tarkoitettuihin tuomioihin tai rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyyn, jos riippumatta näiden rikkomusten luonnehdinnasta kansallisessa oikeudessa niistä määrättävillä tuomioilla on rankaiseva tarkoitus ja ne ovat niin ankaria, että ne vastaavat vaikutukseltaan rikosoikeudellista seuraamusta, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

6) Asetuksen 2016/679 10 artiklaa, luettuna tämän asetuksen 79 artiklan 1 kohdan valossa,

on tulkittava siten, että

sellaisen viranomaisen toiminta tai päätökset, jolle on tämän säännöksen nojalla annettu tehtäväksi rikostuomioihin ja rikoksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittelyn valvonta, on voitava saattaa tuomioistuinvalvonnan piiriin.

7) Asetuksen 2016/679 77 artiklaa

on tulkittava siten, että

– tämän asetuksen 17 artiklaan perustuvaa kantelua (tietojen poistamista koskevan oikeuden väitetty loukkaaminen) ei voida ottaa tutkittavaksi, jos se koskee rekisteröidyn henkilötietojen julkaisemista koskevaa käsittelyä, jota ei ole tapahtunut – vaikka se olisi välittömästi tapahtumassa – silloin, kun rekisteröity tekee kantelun valvontaviranomaiselle, eikä myöskään silloin, kun tämä viranomainen tekee päätöksen, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta siihen, voidaanko kantelu, joka koskee muuta kuin pelkästään hypoteettista henkilötietojen käsittelyä ja joka soveltuu valvontaviranomaisen ennalta ehkäisevään tai turvaavaan toimintaan, mahdollisesti ottaa tutkittavaksi

– tarkasteltuna asetuksen 2016/679 78 artiklan 1 kohdan valossa se ei ole esteenä sille, että valvontaviranomaisen aiemmin tutkimatta jättämä kantelu otetaan tutkittavaksi, jos henkilötietojen käsittely suoritetaan silloin, kun tuomioistuimessa on vireillä sen käsiteltäväksi saatettu samoja tosiseikkoja koskeva asia. Kansallisessa oikeusjärjestyksessä on vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteita noudattaen vahvistettava edellytykset tällaiselle

tutkittavaksi ottamiselle sekä valvontaviranomaisessa että tuomioistuimessa, jotta varmistetaan asetuksella 2016/679 taattujen oikeuksien suojan tehokkuus, sen säännösten johdonmukainen ja yhtenäinen soveltaminen sekä oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa.